

Ympäristövaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristövahinkorahastosta ja siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristövahinkorahastosta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 183/2022 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 65/2022 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Mari-Linda Harju-Oksanen, ympäristöministeriö
- hallitusneuvos Oili Rahnasto, ympäristöministeriö
- hallitusneuvos Ilpo Helismaa, sisäministeriö
- budjettineuvos Armi Liinamaa, valtiovarainministeriö
- johtava erityisasiantuntija Jussi Lindgren, valtiovarainministeriö
- pelastusjohtaja Juhani Carlson, Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto
- erikoissuunnittelija Mikko Attila, Suomen ympäristökeskus
- johtava lakimies Marko Nurmikolu, Suomen Kuntaliitto
- toiminnanjohtaja Pekka Suomela, Kaivosteollisuus ry
- johtava asiantuntija Pia Vilenius, Kemianteollisuus ry
- asiantuntija Airi Kulmala, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- ympäristöasiantuntija Johanna Vainiomäki, Metsäteollisuus ry
- ympäristöjuristi Matti Kattainen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- toimitusjohtaja Mia Nores, Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- sisäministeriö, rajavartiolaitoksen esikunta
- puolustusministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
- saamelaiskäräjät
- konkurssi-asiamiehen toimisto
- Ympäristövakuutuskeskus
- Paliskuntain yhdistys
- Lassila & Tikanoja Oyj
- Neste Oyj
- Bioenergia ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Energiateollisuus ry
- Finanssiala ry
- Teknologiateollisuus ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki ympäristövahinkorahastosta sekä muutettaviksi ympäristönsuojelulakia, pelastuslakia, valmisteverotuslakia ja lakia oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä. Öljysuojarahastosta ja ympäristövahinkovakuutuksesta annetut lait kumottaisiin.

Uudessa laissa säädettäisiin ympäristövahinkorahastosta, joka olisi uusi valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto. Rahastosta maksettaisiin korvaus ympäristön pilaantumisen torjunnasta ja pilaantuneen ympäristön ennallistamisesta aiheutuneista kustannuksista sekä aiheutuneesta vahingosta, kun korvausta ei saataisi perittyä varsinaiselta vastuutaholta esimerkiksi maksukyvyttömyyden vuoksi tai siksi, että vastuutahoa ei saataisi selvitettyä. Lisäksi rahastosta myönnettäisiin harkinnanvaraisia avustuksia pelastustoimen järjestämisestä vastaaville tahoille ympäristövahinkojen torjunnan hankintoihin.

Korvausten maksamiseen tarkoitettut rahaston varat kerättäisiin ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan harjoittajilta vuosittaisilla tai kertaluonteisilla ympäristövahinkomaksuilla. Ympäristövahinkojen torjunnan hankintoihin myönnettäviin avustuksiin käytettäisiin valtion talousarviosta rahastoon siirrettävää määrärahaa.

Esitys perustuu pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan ympäristövahinkojen toissijaisia vastuujärjestelmiä kehitetään. Nykyiset järjestelmät eli öljysuojarahasto ja pakollinen ympäristövahinkovakuutus lakkautettaisiin ympäristövahinkorahaston toiminnan alkaessa.

Ympäristönsuojelulakiin, pelastuslakiin, valmisteverotuslakiin ja lakiin oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä tehtäisiin uuden lain säätämiseen liittyviä teknisluonteisia muutoksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

Laki ympäristövahinkorahastosta, laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja laki pelastuslain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025. Laki valmisteverotuslain 1 §:n 2 momentin 8 kohdan kumoamisesta ja laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 1 §:n 1 momentin 19 kohdan kumoamisesta ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuonna 2023 samanaikaisesti öljysuojarahastosta annetun lain eräiden säännösten kumoamisen yhteydessä.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Toissijaisen vastuujärjestelmän uudistaminen on välttämätöntä

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta esittää lakiehdotusten hyväksymistä muutettuna seuraavin huomautuksin.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki ympäristövahinkorahastosta samalla, kun ympäristövahinkovakuutusta ja öljysuojarahastoa koskevat lait kumottaisiin. Nykyisin toissijaisia vastuujärjestelmiä ovat tietyille toiminnanharjoittajille pakollinen ympäristövahinkovakuutus ja öljysuojarahasto. Pakollisen ympäristövahinkovakuutuksen hyödyllisyys yleensä ja käytettävyys viranomaisten toteuttamien torjuntatoimien korvaamisessa on jäänyt hyvin vähäiseksi. Ympäristövahinkovakuutuksen soveltamisala on kapea, ja siitä korvattavia vahinkoja ja kustannuksia on maksettu huomattavan vähän verrattuna siihen, mitä järjestelmän perustamisvaiheessa arvioitiin. Nykymuotoinen öljysuojamaksu on puolestaan uudistettava EU-oikeudellisten vaatimusten mukaiseksi, eikä vanhan öljysuojarahaston toimintaa voida enää jatkaa. Valiokunta pitää kannatettavana ehdotusta yhdistää nykyiset toissijaiset vastuujärjestelmät, jolloin voidaan välttää kahteen rinnakkaiseen järjestelmään liittyvät haasteet ja tehostaa toissijaisen vastuujärjestelmän hallintaa kokonaisuutena.

Nykyisiin toissijaisiin vastuujärjestelmiin liittyy myös omat haasteensa, minkä vuoksi niiden kehittäminen itsessäänkin on tarpeen. Ympäristövakuutuskeskuksen arvion mukaan ympäristövahinkovakuutukseen maksettujen maksujen kokonaissumma vakuutusmaksuveroineen oli vuonna 2019 noin 2,7 miljoonaa euroa. Kahdenkymmenen vuoden aikana vakuutuskorvausta on kuitenkin maksettu vain viidessä tapauksessa ja korvaus on evätty viidessä tapauksessa. Yhteensä korvauksia on maksettu vain noin 0,5 miljoonaa euroa. Maksettujen korvausten ja kerättyjen maksujen välillä on siten selvä epäsuhta, joten järjestelmän ylläpito on suhteettoman kallista verrattuna toteutuneeseen korvausturvaan. Öljysuojamaksujärjestelmä on toiminut sinänsä hyvin, mutta järjestelmää ei voida EU-oikeudellisista syistä enää jatkaa. Maksua on maksanut noin 50 yritystä, joista kuitenkin vain yksi on ollut pääasiallinen maksaja. Maksun tuotto normaalitasolla eli ilman korotuksia on keskimäärin 8 miljoonaa euroa vuodessa. Järjestelmien uudistaminen on siten välttämätöntä.

Uudesta ympäristövahinkorahastosta maksettaisiin korvaus ympäristön pilaantumisen torjunnasta ja pilaantuneen ympäristön ennallistamisesta aiheutuneista kustannuksista sekä aiheutuneesta vahingosta silloin, kun korvausta ei saada perittyä varsinaiselta vastuutaholta esimerkiksi maksukyvyttömyyden vuoksi tai siksi, että vastuutahoa ei saada selvitettyä. Ympäristövaliokunta on kannanotoissaan kiirehtinyt toissijaisten vastuujärjestelmien kehittämistyön jatkamista ja erityi-

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

sesti kaivostoimintaan liittyvän öljysuojarahaston tapaisen rahaston perustamisen selvittämistä (YmVL 40/2018 vp — HE 221/2018 vp, YmVM 13/2018 vp — HE 116/2018 vp). Toissijaiselle, toimivalle vastuujärjestelmälle on suuri tarve, sillä nykyiset vastuujärjestelmät eivät ole riittävän kattavia. Niiden soveltamisalan ulkopuolelle jää tilanteita, joista keskeisin on valtion valvontaviranomaiselle aiheutuvien kulujen korvaaminen uhkaavan tai jo tapahtuneen ympäristön pilaantumisen sellaisista ehkäisemis- tai rajoittamistoimista, jotka eivät pelastuslain 32 §:n mukaan kuulu pelastustoimintaan. Valtion talousarviosta on jouduttu viimeisen 10 vuoden aikana rahoittamaan toiminnanharjoittajien maksukyvyttömyyden vuoksi vakavien ympäristöriskien hallintaa ja ympäristön pilaantumisen vaaratilanteiden torjuntaa kahdeksassa eri tapauksessa yli 150 miljoonalla eurolla. Valiokunta katsoo, että toissijaisen vastuujärjestelmän kustannukset tulee voida kohdentaa nykyistä paremmin veronmaksajien sijaan vaaraa aiheuttavan toiminnan harjoittajille. Järjestelmän tarkoituksena olisi välttää mahdollisimman pitkälti se, että valtion talousarviosta rahoitettaisiin viranomaisten toimia ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, rajoittamiseksi tai vahinkojen torjumiseksi taikka että yksityiset vahingonkärsijät joutuisivat vastaamaan itse menetyksistään.

Ympäristövahinkomaksuvelvolliset

Ympäristövahinkorahaston varat ehdotetaan kerättäväksi ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan harjoittajilta vuosittaisilla tai kertaluonteisilla ympäristövahinkomaksuilla. Maksu toteuttaisi mahdollisimman pitkälti aiheuttaja maksaa -periaatetta, sillä se kohdistuisi ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan harjoittamiseen. Valiokunta pitää kannatettavana peruslähtökohtaa siitä, että toissijaisten vastuujärjestelmien rahoituksessa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan harjoittajat mahdollisina aiheuttajina vastaavat ennakkollisesti järjestelmän ylläpidon kustannuksista. Toissijaisessa vastuussa kysymys on laajasta, pilaantumisvaaran aiheuttajien kollektiivisesta taloudellisesta vastuusta ympäristön pilaantumisesta sen varalta, että aiheuttajaa tai muuta vastuutahoa ei saada vastuuseen. Aiheuttaja maksaa -periaatteeseen perustuvasta lähtökohdasta huolimatta on selvää, että toissijaisessa vastuujärjestelmässä ei ole mahdollista kohdentaa kustannusvastuuta yksittäisten konkreettisten vahinkotapausten tai pilaantumistilanteiden mahdollisiin aiheuttajiin, vaan kysymys on kollektiivisesta vastuusta, jota pyritään jyvittämään toiminnan vaarallisuuden asteen mukaan. Kysymys on kuitenkin veroluonteisesta summaarisesta maksusta, jossa riskien suuruus ja maksujen suuruus eivät voi vastata täydellisesti toisiaan. Korvausjärjestelmän rahoituksen ja talouden hallinnan suunnittelussa on otettava huomioon se, että toissijaisten vastuutilanteiden tapahtumisen todennäköisyyttä, lukumäärää ja kustannuksia on vaikea ennakoida tarkasti.

Koska kysymys on verosta, sen peruste ja suuruus määritellään ympäristövahinkorahastoa koskevassa laissa, eikä sääntely jätä harkintavaltaa viranomaisille maksuvelvollisuuden ja maksun määrän suhteen. Maksun perusteet ovat kytköksissä jo olemassa oleviin, lakiin perustuviin luokitteluihin ja tietojärjestelmiin, mikä keventää järjestelmän hallinnollista taakkaa.

Maksurasitteen jakautuminen

Hallituksen esityksen mukaan ympäristövahinkorahastosta maksuvelvollisille aiheutuva maksutaakka säilyisi kokonaisuudessaan nykyisellä tasolla. Maksurasite kuitenkin hajautuisi nykyisiä järjestelmiä laajemmalle maksajajoukolle, sillä maksuvelvollisuuden piiriin tulisi uusia toimin-

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

nanharjoittajia. Suurin osa, alustavan arvion mukaan lähes 11 000 uusista maksuvelvollisista, maksaisi rahastoon kertamaksun, joka olisi suuruudeltaan 400 euroa. Maksuvelvollisten piiriin tulisi sellaisiakin toiminnanharjoittajia, jotka ovat olleet vakuutusturvan piirissä ilman pakollista vakuuttamisvelvollisuutta. Tämä laajennus kohdistuisi ympäristönsuojelulain soveltamisalan piiriin kuuluvan toiminnan osalta erityisesti kuntien myöntämien ympäristölupien sekä ilmoituspäätösten ja rekisteröintien perusteella harjoitettuun toimintaan. Maksuvelvollisuus määräytyisi kokonaisuudessaan toisin kuin nykyisessä öljysuojarahastossa. Maksujen määrät muuttuisivat myös jonkin verran.

Ympäristövahinkorahastoa koskevan lakiehdotuksen 2 luvun mukaan toiminnanharjoittajilta perittävät maksut ovat joko kertamaksuja tai vuosimaksuja. Ehdotuksen mukaan vuosittaisen maksun suuruuteen vaikuttava maksuluokka vaihtelee toimialoittain siten, että suurimmat maksut kohdistuvat toimialoihin, joilla ympäristön pilaantumisen vaaran arvioidaan olevan kohonnut muihin toimialoihin verrattuna. Suurimmat maksut olisivat näin ollen kaivostoiminnan harjoittajilla ja vaarallisten jätteiden käsittelijöillä. Hallituksen esityksessä arvioidaan aiemman keskimääräisen vakuutusmaksun ja nyt ehdotettavan toimialoittaisen vuosimaksun välisen erotuksen aiheuttaman keskimääräisen vuosikustannusten lisäyksen olevan korkeampaa vuosimaksua maksaville toimialoille marginaalinen, eikä maksuilla arvioida olevan vaikutuksia esimerkiksi alan yritysten kannattavuuteen.

Hallituksen esityksessä esitettyjen arvioiden mukaan suurimmat keskimääräiset maksut kohdistuvat kaatopaikkatoimintaan sekä malmien tai mineraalien kaivamiseen tai maaperän aineiden ottoon. Arvion perusteella yli 20 000 euron vuosittainen maksu kohdistuu 30 yritykselle suurimman maksun ollessa 106 200 euroa. Korkeimpaan 30 000 euron maksuluokkaan kuuluvien toiminnanharjoittajien osalta kustannusten lisäys on lähtökohtaisesti suurempi kuin muilla toimialoilla. Korkeimpaan maksuluokkaan kuuluvat toiminnanharjoittajat ovat kokoluokaltaan suuria kaivoksia, joiden toimintaan liittyy korostunut ympäristövahinkojen aiheutumisen riski ja mahdollisuus viimesijaisen vastuutilanteen ajankohtaistumiseen, mikä perustelee suurempaa ympäristövahinkomaksua.

Nykyisessä järjestelmässä ympäristövahinkovakuutusten keskimääräinen vakuutusmaksu on ollut arviolta 1 500 euroa. Kolmen maksuiltaan suurimman vakuutusmaksunottajan vakuutusmaksu on ollut keskimäärin arviolta 90 000 euroa vuodessa, kymmenen suurimman arviolta 70 000 euroa ja 20 suurimman arviolta 50 000 euroa. Vakuutusmaksunottajien nykyisistä vakuutusmaksuista ei ole voitu saada tarkempaa tietoa, joten yrityskohtainen tarkastelu ja vaikutusten arviointi pakollisen ympäristövahinkovakuutusmaksun ja ehdotetun ympäristövahinkomaksun välillä ei ole mahdollista. Lähtökohtaisesti oletus edellä mainittujen lukujen valossa on maksurasituksen säilyminen suunnilleen ennallaan.

Ympäristövahinkomaksua tulee lakiehdotuksen 6 §:n mukaan maksaa kuitenkin erikseen jokaisesta ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta eli toiminnanharjoittajan jokaisesta erilliseksi katsottavasta toimipisteestä. Tällä arvioidaan olevan toimialatasoisesti vaikutusta erityisesti jätealalla, sillä toiminnan harjoittaminen hajautetusti eri toimipisteissä on jätteenkäsittelytoiminnalle ominaista. Jätteenkäsittelyn järjestämistä lähellä jätteen syntypaikkaa voidaan pitää muun muassa kiertotalouden edistämisen kannalta perusteltuna, mutta, kuten muillakin toimialoilla, toiminnan sijoittuminen hajautetusti eri toimipisteisiin voi myös lisätä ympäristön pi-

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

laantumisen ja ympäristövahinkojen ilmenemisen riskiä. Jätetoimialan maksutaakkaa nostaa myös toiminnanharjoittajien suuri lukumäärä.

Ympäristövahinkorahastolaissa maksuvelvollisuuden perusteena oleva ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan määritelmä vastaa ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa olevaa määritelmää. Sen mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla tarkoitetaan laitoksen perustamista tai käyttämistä sekä siihen teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvää toimintaa taikka alueen käyttämistä tai toiminnan järjestämistä siten, että siitä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Maininnalla laitokseen teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvästä toiminnasta selvennetään tulkintaa siitä, mitä niin sanotulla laitospilaamisella toiminnalla käsitetään ja mistä toiminnan eri osista luvassa voidaan antaa määräyksiä. Laitokseen teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvää toimintaa ovat ympäristönsuojelulain perusteluiden mukaan esimerkiksi energiantuotantoyksiköt, polttoaineiden jakelupisteet, varastot ja lastauslaitokset. Toiminnan tarkastelu ei siis rajoitu pelkästään luvanvaraisen toiminnan määritelmän mukaiseen päätoimintaan, vaan myös erilaisiin osa- ja aputoimintoihin. Osa- ja aputoiminnalta edellytetään kuitenkin kohtuullista läheisyyttä päätoiminnan kanssa. Esimerkiksi useiden kilometrien päässä oleva tukkien lastausalue ei ole osa sahan toimintaa eikä etäällä oleva viljankuivaamo ole osa eläinsuojan toimintaa. Laitospilaamisen toiminnan määrittelyä ja siihen liittyvää tulkintakäytäntöä on tarkoitettu sovellettavaksi myös esitettävän lain yhteydessä.

Maksunkantoviranomaisen päätös maksuvelvollisuudesta ja maksun suuruudesta perustuisi ympäristönsuojelun tietojärjestelmässä (YLVA) täsmennettyihin tietoihin. Tietojärjestelmän kehittäminen maksuluokituksen toteuttamiseksi ja muiden maksuvelvollisuutta koskevien tietojen hallitsemiseksi aloitetaan lain toimeenpanovaiheessa. Hallituksen esityksessä esitetyt laskelmat ovat arvioita, jotka on tehty ELY-keskusten valvomien toimintojen osalta YLVA-järjestelmän vuoden 2022 maaliskuun lopun tietojen pohjalta. Kuntien toimivaltaan kuuluvien kohteiden osalta maksuvelvollisiin liittyvät tiedot perustuvat pääasiassa vuodelta 2017 olevaan selvitykseen. Kuntien toimivaltaan kuuluvista toiminnoista ei ole ollut käytettävissä tarkempia tietoja, minkä vuoksi arvioita niiden kohdentumisesta yrityksittäin ei ole ollut mahdollista tehdä. Suurimpien vuosimaksujen arvioidaan kohdistuvan yhtiöihin, joilla on maanlaajuinen jakeluasemaverkosto.

Maksujen kantaminen ja muu maksuennettelyn toimeenpano edellyttävät ympäristönsuojelun tietojärjestelmän kehittämistä maksuluokituksen toteuttamiseksi ja muiden maksuvelvollisuutta koskevien tietojen hallitsemiseksi sekä järjestelmään nykyisellään sisältyvien, toiminnanharjoittajia koskevien tietojen päivittämistä kertaluonteisena ja määräaikaisena hankkeena. Valiokunta pitää tärkeänä, että tähän on valtion talousarviossa varauduttu. Hankkeessa voidaan varmistua myös valmistelussa esitettyjen vaikutusarvioiden asianmukaisuudesta.

Rahaston toiminta

Lakiehdotuksen 16 §:n mukaan korvauksen enimmäismäärä yhdestä pilaantumistapahtumasta aiheutuneista vahingoista ja torjunta- ja ennallistamiskustannuksista on 30 miljoonaa euroa. Tämän arvioidaan riittävän useimpiin ennakoitavissa oleviin korvaustilanteisiin varautumiseksi. Ylärajasta säätäminen on tarpeen, jotta rahastojärjestelmän toiminta- ja riskinkantokyky säilyy. Ympäristövahinkorahastossa maksut rahastoitaisiin. Lakiehdotuksen 27 §:n mukaan maksujen kantaminen lopetetaan pääoman ylärajan täytyessä, jos korvattavia vahinkoja ei ole tai tapahtu-

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

vien vahinkojen kustannukset alittavat kerätyt varat. Rahaston pääoman 15 miljoonan euron alarajan alittuessa maksujen kerääminen aloitetaan uudelleen. Vakuutusmalliin verrattuna rahastomalli on maksuvelvollisten kannalta erilainen, sillä vakuutusmalli ei toimi rahastoivasti.

Sääntelyn suhde jätevakuuteen

Ympäristövahinkorahastolla on eri tarkoitus ja soveltamisala kuin ympäristönsuojelulain ja kaivoslain mukaisilla vakuuksilla. Ympäristönsuojelulain mukainen vakuus kattaa lähinnä rikastushiekka-altaiden, sivukivialueiden ja vastaavien jätehuoltoalueiden sulkemiskustannukset, kun taas kaivosluvan vakuus kattaa muut kaivostoiminnan lopettamiseen ja jälkihoitoon tarvittavat toimenpiteet. Kaivoksia koskevalla vakuusjärjestelmällä on tarkoitus turvata erityisesti ympäristövastuiden toteutuminen kaivosten sulkemis- ja jälkihoitovaiheessa. Koska kaivosten vesien hallinta ja käsittely jäävät kuitenkin osittain lakisääteisten vakuuksien ulkopuolelle, on ehdotettu, että ympäristönsuojelulain mukaisen vakuuden ala kaivoksilla tulisi laajentaa jätteiden käsittelytoiminnasta koko kaivostoimintaan. Vakuudet ovat kuitenkin käytettävissä vain tiettyjen lain- ja luvanmukaisesta toiminnasta johtuvien vastuiden kattamiseen, eikä niillä voida riittäväällä tavalla varautua toissijaisiin vastuutilanteisiin. Jätevakuuden asettamisvelvollisuudella ei tästä syystä ole mahdollista korvata velvollisuutta maksaa ympäristövahinkomaksua.

Valiokunta pitää tärkeänä, että ympäristövastuujärjestelmää kehitettäessä arvioidaan samanaikaisesti eri lakeihin perustuvien keinojen keskinäisyyksiä ja vältetään päällekkäisyyksiä. Ympäristövastuun kokonaisuudessa tulisi nykyistä paremmin tunnistaa sääntelymalli, jossa järjestelmät muodostavat yhdessä johdonmukaisen ja toimivan sääntelykokonaisuuden, joka samalla vastaa rakenteellisiin uusiin haasteisiin eli edistää kiertotaloutta ja vähintään pyrkii poistamaan lainsäädännöllisiä esteitä kiertotalouden kehittämislähtöiseltä. Tämän kokonaisuuden osana tulisi pyrkiä kehittämään myös jäteveroa.

Pelastustoimen kalustohankinnat ja torjuntavalmiuden ylläpito

Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntavastuu siirtyi vuoden 2019 alusta alkaen sisäministeriön hallinnonalalle, ja öljyntorjunta on nykyisin pelastuslain mukaista pelastustoimintaa. Pelastustoimen kalustohankintojen ja torjuntavalmiuden ylläpidon rahoittaminen siirtyy siten rahoitettavaksi pääosin hyvinvointialueiden kautta valtion talousarviosta. Ratkaisu vaikuttaa valtion talousarviorahoituksen tarpeeseen, kun mahdollisuus rahoittaa kalustohankintojen investointeja ja ylläpitoa öljysuojamaksulla lakkaa. Esimerkiksi Rajavartiolaitoksen ja merivoimien hankinnat rahoitetaan siten jatkossa normaaliin tapaan talousarviosta ilman korvausta talousarvion ulkopuolisesta rahastosta.

Kuitenkin vähäiseksi tarkoitettu osuus kalustohankinnoista on tarkoitus rahoittaa ympäristövahinkorahastosta siten, että valtion talousarviosta siirretään tätä tarkoitusta varten varoja rahastoon. Tämä uuteen rahastoon siirrettävä rahoitus olisi tarkoitettu vain pelastustoimen investointien rahoittamiseen harkinnanvaraisesti. Harkinnanvaraista avustusta torjuntakaluston hankkimiseen voidaan myöntää myös Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle ja Ahvenanmaan kunnille. Valmistelussa lähtökohtana on ollut vuosittainen 3 miljoonan euron määräraha, joka siirrettäisiin talousarviosta öljyntorjuntainvestointien rahoittamiseen ympäristövahinkorahastosta. Ratkaisu tehdään kuitenkin lopulta aina osana talousarviopäätöstä.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

Valiokunta pitää tärkeänä öljyvahinkojen hyvän torjuntavalmiuden ylläpitoa ja sitä, että tämä varmistetaan asianmukaisin rahoitusjärjestelyin öljysuojarahaston toiminnan lakatessa. Ympäristövahinkorahastosta valtion talousarviosta siirrettävien määrärahojen rajoissa myönnettävät harkinnanvaraiset avustukset ympäristövahinkojen torjuntaan pelastustoiminnassa käytettävän kaluston hankkimisesta aiheutuvien kokonaiskustannusten osittaiseen kattamiseen tukevat osaltaan tämän tavoitteen toteutumista. Valiokunta korostaa, että eri hallinnonalojen viranomaisten tulee seurata ja tehdä yhteistyötä rahoituksen riittävyyden varmistamiseksi. Valiokunta ehdottaa tätä koskevan lausuman hyväksymistä (*Valiokunnan lausumaehdotus 2*).

Koska öljysuojamaksusta on luovuttava siihen liittyvien EU-oikeudellisten ongelmien johdosta, ei öljysuojamaksua enää kerätä lain mukaisen pääomاران tultua täyteen. Rahaston pääoma on myös tällä hetkellä käytännössä sidottu jo aiemmin käynnistettyjen öljyntorjuntainvestointien rahoittamiseen, jonka vuoksi talousarviosta joudutaan poikkeuksellisesti siirtämään määrärahaa öljysuojarahastoon, jolla rahoitetaan pelastustoimen öljyntorjuntatoimien ylläpitoa, eikä uusiin öljyntorjuntainvestointeihin voida myöntää avustusta lainkaan. Vallitsevaan tilanteeseen nähden tuleva ympäristövahinkorahasto on siis joka tapauksessa parannus.

Perustuslakivaliokunnan lausunto

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan arvioinut, että ympäristövahinkorahasto täyttää perustuslain 87 §:n mukaiset edellytykset valtion talousarvion ulkopuolisesta rahastosta säätämiseksi. Perustuslakivaliokunta on myös ottanut kantaa perustuslain 119 ja 124 §:n väliseen suhteeseen ja erityisesti hallituksen ja katselmuslautakunnan rooliin niiden valossa linjatun, että vain pysyvät asiantuntijat hoitavat perustuslain 124 §:n mukaisia tehtäviä. Ympäristövaliokunta ehdottaa sääntelyn muuttamista perustuslakivaliokunnan huomautuksen johdosta siten, että vain pysyvät asiantuntijat voivat hoitaa perustuslain 124 §:n mukaisia tehtäviä ja valtionapuviranomaisena toimii ympäristövahinkorahasto.

Uudistuksen seuranta

Valiokunta katsoo hallituksen esityksen tavoin, että ympäristövahinkorahaston perustaminen on monitahoinen kokonaisuus, jonka kaikkia vaikutuksia ei täysin pystytä ennakoimaan. Uudistuksen vaikutukset liittyvät muun muassa aiemman rahoitusjärjestelmän korvanneiden torjuntatoimien ja kalustohankintojen rahoitusjärjestelmien toimintaan. Valiokunta katsoo, että uudistuksen jälkiseuranta on ensiarvoisen tärkeää.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on tuotu esiin huoli siitä, että ennakoita arvioidusta poiketen maksurasitus saattaisi kuitenkin joissain tilanteissa mahdollisesti muodostua yksittäisen yrityksen näkökulmasta kohtuuttomaksi. Ympäristövaliokunta ehdottaa tästä syystä hyväksyttäväksi lausuman, jonka mukaan ympäristöministeriön tulee ympäristövahinkomaksujärjestelmän toimivuusseurannassaan arvioida lain vaikuttavuutta yleisesti ja erityisesti sitä, toteutuuko maksukertymä ja maksurasituksen kohdistuminen eri toimialoihin ja erikokoisiin yrityksiin siten kuin lainvalmistelun vaikutusarvioinnissa on esitetty, ja raportoida seurannan ja arvioinnin tuloksista valiokunnalle ja ehdottaa tarvittaessa muutosta maksujärjestelmään vuoden 2026 loppuun mennessä (*Valiokunnan lausumaehdotus 1*).

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki ympäristövahinkorahastosta

1 luku. Yleiset säännökset

4 §. Ympäristövahinkorahaston varat. Valiokunta on korjannut viittauksen 2 momentissa, koska 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

3 luku. Korvaukset ja avustukset

17 §. Omavastuu. Omavastuusäännös sopii huonosti rahastopohjaiseen toissijaiseen vastuujärjestelmään, ja sillä voisi olla ehdotetussa muodossaan tarkoituksetonta negatiivista ohjausvaikutusta. Omavastuusta ei säädetä myöskään öljysuojarahastosta annetussa laissa. Valiokunta ehdottaa säännöksen poistamista, koska sitä ei voida pitää esityksen tavoitteiden kannalta perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena edes täsmennettynä. Säännöksen poistamisen johdosta seuraavien pykälien numerointi muuttuu ja lain sisäisiin viittauksiin on tehtävä vastaavat korjaukset.

18 § (uusi 17 §). Korvauksen hakeminen ja hakemuksen sisältö. Valiokunta poistaa lakiehdotuksen 18 §:n 4 momentista maininnan hakemusmenettelystä, koska hakemuksen käsittelyssä sovelletaan hallintolakia, minkä vuoksi valtioneuvoston asetuksella ei ole mahdollista poiketa hallintolain sääntelystä. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

19 § (uusi 18 §). Ennakkokorvaus. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi. Pykälän 3 momentin viittaus on muutettu samoin viittaukseksi 17 §:n 3 momenttiin.

20 § (uusi 19 §). Takautumisoikeus. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

21 § (uusi 20 §). Avustus torjuntakaluston hankkimiseen. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

22 § (uusi 21 §). Katselmuslautakunta. Valiokunta on yhdenmukaistanut ja täsmentänyt pykälässä käytettyjä sanamuotoja teknisesti vastaamaan laissa muutoin käytettyä terminologiaa. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

4 luku. Ympäristövahinkorahaston hallinto ja talous

23 § (uusi 22 §). Valtionavustuslain soveltaminen. Perustuslakivaliokunnan huomautuksen johdosta valiokunta ehdottaa pykälän muuttamista siten, että valtionapuviranomaisena toimii ympäristövahinkorahasto. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

24 § (uusi 23 §). Ympäristövahinkorahaston hallitus ja sihteeristö. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

25 § (uusi 24 §). Hallituksen tehtävät, päätösvaltaisuus ja asioiden ratkaiseminen. Pykälän 2 momentti on tarpeeton, koska hallintolakia sovelletaan. Erytysäännöksen sisällyttäminen voisi aiheuttaa tulkintaepäselvyyttä, mistä syystä momentti on asianmukaista poistaa. Siten ehdotuksen 3 ja 4 momentti siirtyvät 2 ja 3 momentiksi. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

26 § (uusi 25 §). Ympäristövahinkorahaston neuvottelukunta. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

27 § (uusi 26 §). Pääomarajat. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

28 § (uusi 27 §). Kirjanpito, maksuliike ja tilinpäätös. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

29 § (uusi 28 §). Tilintarkastus. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

30 § (uusi 29 §). Virkavastuu ja hallinnon yleislakien soveltaminen. Valiokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta, että vain pysyvät asiantuntijat voivat hoitaa lain 23 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

5 luku. Muutoksenhaku

31 § (uusi 30 §). Oikaisuvaatimus avustusta koskevaan päätökseen. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

32 § (uusi 31 §). Oikaisuvaatimus ympäristövahinkomaksua ja korvausta koskevaan päätökseen. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi. Viittaus 19 §:ään on muutettu vastaavasti viittaukseksi 18 §:ään.

6 luku. Erinäiset säännökset

33 § (uusi 32 §). Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettavat tiedot ja ympäristövahinkorahaston hallituksen tiedonsaantioikeus. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

34 § (uusi 33 §). Ympäristövahinkorahastosta annetun lain rikkominen. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

35 § (uusi 34 §). Viittaus rikoslakiin. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

7 luku. Voimaantulo

36 § (uusi 35 §). Voimaantulo. Valiokunta on jakanut pykälän 2 momentin kahteen momenttiin ja täsmentänyt vireillä oleviin hakemuksiin sovellettavan lainsäädännön uudella säännöksellä. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

37 § (uusi 36 §). Siirtymäsäännös. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

38 § (uusi 37 §). Öljysuojarahastoa koskevat siirtymäsäännökset. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

39 § (uusi 38 §). Ympäristövahinkovakuutusta koskevat siirtymäsäännökset. Valiokunta on poistanut 2 momentista vaatimuksen tehdä vaatimus kirjallisesti viiden vuoden kuluessa siitä, kun vahingon kärsinyt on saanut tietää siitä, ettei korvausta saada perityksi tai selvitettyksi, koska säännöksen tarkoituksena ei ole muuttaa korvausvaatimuksen esittämiselle säädettyä vanhentumisaikaa. Valiokunta on myös poistanut 3 momentin alkuosan, koska muotoilu saattaa johtaa epäselvyyksiin siitä, mitkä kaikki ympäristövahinkovakuutuslakiin perustuvat korvausvaatimukset kuuluvat säännöksen soveltamisalaan. Tarkoituksena on, että se kattaa kaikki ympäristövahinkovakuutuslakiin perustuvat korvausvaatimukset, joita ei enää voida esittää vakuutuksenantajalle tai Ympäristövakuutuskeskukselle viiden vuoden lisäilmoitusajan päättymisen vuoksi. Lisäksi valiokunta on lisännyt 3 momentin loppuun korvauksenhakijoiden tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi ja tarkoituksettoman ohjausvaikutuksen välttämiseksi yhdestä korvaustapahtumasta enimmäismääräksi 6 miljoonaa euroa ja kahdesta tai useammasta 10 miljoonaa euroa. Tarkoituksena on välttää korvausvaatimuksen esittämisen ohjautuminen vasta viiden vuoden kuluttua ympäristövahinkorahastolain voimaantulon jälkeen, jos se olisi joissain tilanteissa hakijalle edullisempää. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

40 § (uusi 39 §). Eräitä energiantuotantolaitoksia koskeva siirtymäsäännös. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

41 § (uusi 40 §). Turvetuotantoa koskeva siirtymäsäännös. 17 §:n poistamisen johdosta sitä seuraavien pykälien numero muuttuu yhtä pienemmäksi.

2. Laki ympäristönsuojelulain 222 §:n muuttamisesta

222 §. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä. Pykälää on muutettu hallituksen esityksellä eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 196/2022 vp), joten tässä tarkoitettujen muutosten säätämisessä on otettava tuo muutos huomioon.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ympäristövaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 183/2022 vp sisältyvät 3.—5. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 183/2022 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy kaksi lausumaa. (Valiokunnan lausumaehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

ympäristövahinkorahastosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 87 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Ympäristövahinkorahaston tarkoitus

Ympäristön hyvän tilan turvaamista varten on ympäristövahinkorahasto, josta maksetaan korvaus ympäristön pilaantumisen torjunnasta ja pilaantuneen ympäristön ennallistamisesta aiheutuneista kustannuksista sekä aiheutuneesta vahingosta toissijaisissa vastuutilanteissa. Ympäristövahinkorahastosta voidaan myöntää harkinnanvaraisia avustuksia ympäristövahinkojen torjunnan hankintoihin.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

2 §

Soveltamisala ja sen rajaus

Tässä laissa säädetään ympäristövahinkorahastosta ja sen toiminnasta, ympäristövahinkomaksusta ja rahaston varoista sekä rahastosta maksettavista korvauksista ja avustuksista.

Tätä lakia ei sovelleta öljyn aiheuttamien pilaantumisvahinkojen kansainvälisen korvausrahas-
ton perustamista koskevan vuoden 1971 kansainvälisen yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn
vuoden 1992 pöytäkirjan (SopS 41 ja 42/1996) sekä siihen liittyvän vuoden 2003 pöytäkirjan
(SopS 20 ja 21/2005) mukaan korvattavaksi kuuluviin vahinkoihin.

3 §

Ympäristövahinkorahaston hallinto

Ympäristövahinkorahasto on ympäristöministeriön alainen valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto. Ministeriöllä on oikeus antaa rahaston hallinnon järjestämistä ja rahaston talouden hoi-
toa koskevia yleisiä määräyksiä. Ministeriöllä on oikeus saada rahastolta tarvitsemansa tiedot ja selvitykset.

Ympäristöministeriö hyväksyy rahaston tulostavoitteet rahaston hallituksen esityksestä.

Ylintä päätösvaltaa ympäristövahinkorahastossa käyttää rahaston hallitus.

4 §

Ympäristövahinkorahaston varat

Ympäristövahinkorahaston varat muodostuvat ympäristövahinkomaksuista, jotka tuloutetaan ympäristövahinkorahastoon. Ympäristövahinkorahaston varat muodostuvat lisäksi edellisiltä ti-
likausilta kertyneistä ylijäämistä sekä rahastosta maksettujen korvausten palautuksista niihin liit-
tyvine korko- ja muine erineen.

Jäljempänä **2120 §:ssä** tarkoitettuihin avustuksiin käytetään vain valtion talousarviosta ympä-
ristövahinkorahastoon siirrettävää määrärahaa.

Ympäristövahinkorahastolla ei ole itsenäistä lainanotto-oikeutta eikä oikeutta sijoittaa rahas-
ton varoja.

5 §

Varojen siirto valtion talousarviosta eräissä tilanteissa

Jos ympäristövahinkorahaston ympäristövahinkomaksuna kerätyt varat eivät riitä korvausten suorittamiseen, voidaan tarvittavat varat siirtää valtion talousarviosta ympäristövahinkorahas-
toon. Kun rahastoon on kertynyt riittävästi varoja ympäristövahinkomaksuista, tuloutetaan val-
tiolta saadut varat takaisin valtion talousarvioon.

Ympäristöministeriön on tehtävä esitys varojen siirtämiseksi valtion talousarviosta ympäristö-
vahinkorahastoon ympäristövahinkorahaston hallituksen esityksestä, jos siihen on 1 momentin
nojalla tarvetta.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

Ympäristövahinkorahaston hallituksen on viipymättä ilmoitettava ympäristöministeriölle, kun rahastoon on kertynyt riittävästi varoja siirrettyjen varojen tulouttamiseksi takaisin valtion talousarvioon. Ministeriö huolehtii valtiolta saatujen varojen tulouttamisesta takaisin valtion talousarvioon.

2 luku

Ympäristövahinkomaksu

6 §

Vuosittainen ympäristövahinkomaksuvelvollisuus ja maksun suuruus

Toiminnanharjoittajan, joka harjoittaa liitteessä 1 tarkoitettua ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa on suoritettava mainitun liitteen mukaista vuosittaista ympäristövahinkomaksua.

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla tarkoitetaan laitoksen perustamista tai käyttämistä sekä siihen teknisesti ja toiminnallisesti kiinteästi liittyvää toimintaa taikka alueen käyttämistä tai toiminnan järjestämistä siten, että siitä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, velvollisuus suorittaa vuosittaista ympäristövahinkomaksua ei koske valtion virastojen tai laitosten taikka valtion liikelaitosten harjoittamaa toimintaa, eikä myöskään kuntien tai kuntayhtymien taikka kunnallisten liikelaitosten harjoittamaa toimintaa. Maksuvelvollisuus ei koske myöskään Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tai Suomen ortodoksisen kirkkokunnan taikka niiden seurakuntien harjoittamaa toimintaa.

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta sijoittuu useampaan kuin yhteen liitteessä 1 tarkoitettuun maksuluokkaan, vuosittainen ympäristövahinkomaksu on suoritettava suurinta maksua vastaavan maksuluokan mukaisesti. Jos samalla toiminnanharjoittajalla on usea erilliseksi katsottava ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta, ympäristövahinkomaksu on maksettava kustakin toiminnasta erikseen.

Vuosittaisesta ympäristövahinkomaksusta Ahvenanmaalla ei säädetä tässä laissa.

7 §

Kertaluonteinen ympäristövahinkomaksuvelvollisuus ja maksun suuruus

Toiminnanharjoittajan, joka harjoittaa liitteen 2 mukaista ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa, on suoritettava kertaluonteinen ympäristövahinkomaksu. Maksuvelvollisuus ei koske 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua toimintaa.

Kertaluonteinen ympäristövahinkomaksu on 400 euroa.

Jos toiminnasta on maksettava vuosittainen ympäristövahinkomaksu, kertaluonteista ympäristövahinkomaksua ei kanneta.

Kertaluonteisesta ympäristövahinkomaksusta Ahvenanmaalla ei säädetä tässä laissa.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

8 §

Ympäristövahinkomaksuvelvollisuuden alkaminen

Ympäristövahinkomaksua on suoritettava sen kalenterivuoden alusta, jona toiminta aloitetaan. Ympäristövahinkomaksuvelvollinen on se, joka on vuoden alussa ollut merkittynä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään maksuvelvollisuuden alaisesta toiminnasta vastaavaksi toiminnanharjoittajaksi. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava uuden ja muuttuneen toiminnan aloittamisesta maksunkantoviranomaiselle.

Maksunkantoviranomaisen on talletettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään vuoden loppuun mennessä toiminnanharjoittajan ilmoittamat uuden tai muuttuneen toiminnan tiedot ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

9 §

Vuosittaisen ympäristövahinkomaksuvelvollisuuden päättyminen

Velvollisuus maksaa vuosittaista ympäristövahinkomaksua päättyy sen vuoden lopussa, jona toiminta on päättynyt ja toiminnanharjoittaja on ilmoittanut tästä maksunkantoviranomaiselle. Maksunkantoviranomaisen on tehtävä toiminnan päättymisestä rekisterimerkintä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään mahdollisimman pian tiedon saatuaan, kuitenkin viimeistään vuoden loppuun mennessä.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, velvollisuus maksaa vuosittaista ympäristövahinkomaksua kaivostoiminnasta ja kaatopaikasta päättyy sen vuoden lopussa, jona kaivannaisjätteen jätealueiden tai kaatopaikan sulkeminen ja muut jätteen käsittelytoiminnalle määrätyt sulkeamista koskevat toimet on toteutettu siten kuin ympäristönsuojelulaissa ja jätelaissa (646/2011) sekä niiden nojalla säädetään, ja toiminnanharjoittaja on ilmoittanut tästä maksunkantoviranomaiselle.

10 §

Maksunkantoviranomainen

Vuosittaisen ja kertaluonteisen ympäristövahinkomaksun määrää Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (*maksunkantoviranomainen*).

11 §

Ympäristövahinkomaksun kantaminen ja korko

Ympäristövahinkomaksu erääntyy maksettavaksi maksunkantoviranomaisen määräämänä ajankohtana, kuitenkin aikaisintaan toiminnan aloittamista tai muuttamista seuraavan vuoden huhtikuun viimeisenä päivänä ja viimeistään vuoden loppuun mennessä. Maksupäätös lähetetään maksuvelvolliselle viimeistään 30 päivää ennen eräpäivää.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

Eräpäivän jälkeen suoritettulle ympäristövahinkomaksulle on maksettava viivästyskorkoa. Viivästyskoron laskemisesta säädetään veronlisäyksestä ja viivekorosta annetussa laissa (1556/1995).

3 luku

Korvaukset ja avustukset

12 §

Korvauksen maksamisen edellytykset

Ympäristövahinkorahastosta maksetaan korvaus 13 §:ssä tarkoitetusta vahingosta ja 15 §:ssä tarkoitetuista torjunta- ja ennallistamiskustannuksista, jos:

1) korvausta ei saada täysimääräisesti perityksi siltä, joka on muun lain nojalla velvollinen maksamaan korvauksen vahingosta, tai siltä, joka vastaa torjunta- ja ennallistamiskustannuksista; tai

2) muun lain nojalla korvausvelvollista tai torjunta- ja ennallistamiskustannuksista vastaavaa tahoa ei saada selvitettyksi.

Korvauksen maksamisen edellytyksenä on lisäksi se, että korvausta vahingosta tai torjunta- ja ennallistamiskustannuksista ei täysimääräisesti makseta korvausvelvollisen tai kustannuksista vastaavan tahon asettamasta vakuudesta, lakisäätteisestä tai vapaaehtoisesta vakuutuksesta taikka muusta laissa säädetystä korvausjärjestelmästä.

13 §

Vahinkoa kärsineelle maksettava korvaus

Ympäristövahinkorahastosta maksetaan vahinkoa kärsineelle korvausta:

1) ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa (737/1994) tarkoitetusta Suomessa harjoitetusta toiminnasta Suomessa aiheutuneesta ympäristövahingosta sekä mainitun lain 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista vahingontorjunta- ja ennallistamiskustannuksista ja 3 kohdassa tarkoitetuista välttämättömistä selvityksistä aiheutuneista kustannuksista;

2) ajoneuvosta tai sen käyttämisestä Suomessa johtuneen öljy- tai muun kemikaalipäästön seurauksena ajoneuvon ulkopuolella Suomessa aiheutuneesta vahingosta;

3) raidekulkuneuvosta tai sen käyttämisestä Suomessa johtuneen öljy- tai muun kemikaalipäästön seurauksena raidekulkuneuvon ulkopuolella Suomessa aiheutuneesta vahingosta;

4) aluksesta tai sen käyttämisestä johtuneen öljy- tai muun kemikaalipäästön seurauksena aluksen ulkopuolella Suomessa aiheutuneesta vahingosta.

Vahinkoa kärsineelle ei makseta ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 9 §:ssä tarkoitettua etukäteiskorvausta eikä ympäristövahinkorahastolla ole mainitun lain 10 §:ssä tarkoitettua lunastamisvelvollisuutta.

Korvausta ei suoriteta korvausvelvolliselle eikä sille, jonka hallussa tai hallinnassa vahingon tai sen vaaran aiheuttanut öljy, muu kemikaali tai häiriön lähde on vahinkohetkellä ollut taikka jonka toimeksiannosta sitä on vahingon sattuessa kuljetettu.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

Vahinkoa kärsineellä on vastaava oikeus ympäristövahinkorahastosta maksettavaan korvaukseen Ahvenanmaan maakunnassa aiheutuneesta vahingosta.

14 §

Vahinkoa kärsineen myötävaikutus

Jos vahinkoa kärsinyt on myötävaikuttanut vahingon syntymiseen, korvausta maksetaan ai-noastaan siltä osin kuin muut syyt ovat vaikuttaneet vahingon syntymiseen. Jos vahinkoa kärsi-nyt on luonnollinen henkilö, hänen myötävaikutuksensa voidaan ottaa korvausta alentavana teki-jänä huomioon kuitenkin vain, jos myötävaikutus on ollut tahallista tai törkeän huolimaton-ta.

15 §

Viranomaiselle aiheutuneista torjunta- ja ennallistamiskustannuksista maksettava korvaus

Ympäristövahinkorahastosta maksetaan viranomaiselle korvausta:

1) pelastuslain (379/2011) 99 a §:n 1 momentissa tarkoitetuista öljy- ja aluskemikaalivahingon torjuntakustannuksista;

2) pelastuslain 111 a §:n 6 momentissa tarkoitetuista jälkitorjunnasta aiheutuneista kustannuk-sista;

3) ympäristönsuojelulain (527/2014) 182 a §:ssä tarkoitetuista ympäristön pilaantumisen eh-käisemiseksi ja rajoittamiseksi välttämättömistä toimista aiheutuneista kustannuksista.

Torjunta- ja ennallistamiskustannuksina korvattavia ovat myös kustannukset niistä selvityksis-tä, jotka ovat olleet välttämättömiä 1 momentissa tarkoitettujen toimien suorittamiseksi.

Ympäristövahinkorahastosta maksetaan viranomaiselle korvausta myös sellaisista muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista torjunta- ja ennallistamiskustannuksista, joiden korvaamisesta sääde-tään ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 6 §:n 1 momentin 2 kohdassa, sekä maini-tun momentin 3 kohdassa tarkoitetuista välttämättömistä selvityksistä aiheutuneista kustannuk-sista.

Viranomaisella on vastaava oikeus ympäristövahinkorahastosta maksettavaan korvaukseen Ahvenanmaan maakunnassa aiheutuneista torjunta- ja ennallistamiskustannuksista.

16 §

Korvauksen enimmäismäärä

Yhdestä pilaantumistapahtumasta tai muusta vastaavasta häiriöstä aiheutuneista vahingoista ja torjunta- ja ennallistamiskustannuksista maksetaan korvauksia enintään 30 miljoonaa euroa.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

~~17 §~~

~~Omarastus~~

~~Luonnolliselle henkilölle maksetaan korvaus, jos korvauksen määrä ylittää 300 euroa. Yksityisoikeudelliselle oikeushenkilölle maksetaan korvaus, jos korvauksen määrä ylittää 3 000 euroa.~~

~~18~~ 17 §

Korvauksen hakeminen ja hakemuksen sisältö

Korvausta ympäristövahinkorahastosta haetaan kirjallisella hakemuksella kolmen vuoden kuluessa siitä, kun vahinkoa kärsinyt tai torjunta- ja ennallistamistoimet toteuttanut viranomainen on saanut tietää siitä, että korvausta tai torjunta- ja ennallistamiskustannuksia ei saada perityksi korvausvelvolliselta tai kustannuksista vastaavalta taholta taikka että korvausvelvollista tai kustannuksista vastaavaa tahoa ei ole saatu selvitettyksi. Erityisestä syystä voidaan määräajan jälkeenkin tehty hakemus ottaa käsiteltäväksi. Hakemus on kuitenkin aina tehtävä kymmenen vuoden kuluessa vahingon taikka ympäristön pilaantumisen tai muun häiriön ilmenemisestä.

Jos samaa vahinkoa tai kustannuksia koskeva korvausasia on vireillä tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa, korvausta ympäristövahinkorahastosta voidaan 1 momentissa säädetyn estämättä hakea vuoden kuluessa siitä, kun asiassa annettu tuomio tai muu ratkaisu on saanut lainvoiman.

Ympäristövahinkorahastosta maksettavaa korvausta koskevassa hakemuksessa on esitettävä selvitys korvattavasta vahingosta tai korvattavista torjunta- ja ennallistamiskustannuksista sekä siitä, että 12 §:ssä säädetty edellytykset korvauksen maksamiselle ympäristövahinkorahastosta täyttyvät. Selvityksen riittävyttä arvioitaessa otetaan huomioon korvauksen hakijan mahdollisuudet korvausten perintään sekä korvausvelvollisen tai torjunta- ja ennallistamiskustannuksista vastaavan tahon selvittämiseen.

Tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja sen käsittelemiseksi vaadittavista selvityksistä ~~sekä hakemusmenettelystä~~ annetaan valtioneuvoston asetuksella.

~~19~~ 18 §

Ennakkokorvaus

Ympäristövahinkorahastosta voidaan myöntää viranomaiselle ennakkokorvausta 15 §:n 1 ja 4 momenteissa tarkoitetuista kustannuksista vastuukysymysten epäselvyyden, kustannusten suuruuden tai toimien kiireellisyyden vuoksi.

Ennakkokorvausta koskevassa hakemuksessa viranomaisen on esitettävä selvitys korvattavista kustannuksista ja ennakkokorvauksen maksamisen perusteesta.

Lopullinen korvaus myönnetään sen jälkeen, kun viranomainen on esittänyt ~~18~~17 §:n 3 momentissa tarkoitettua selvityksen aiheutuneista kustannuksista ja siitä, että 12 §:ssä säädetty edellytykset korvauksen maksamiselle ympäristövahinkorahastosta täyttyvät. Liikaa maksettu ennakkokorvaus on viivytyksettä palautettava ympäristövahinkorahastoon.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

~~20~~ 19 §

Takautumisoikeus

Ympäristövahinkorahastosta korvausta saaneen oikeus saada korvausta korvausvelvolliselta tai kustannuksista vastaavalta taholta siirtyy rahastolle siltä osin kuin korvausta on maksettu.

Erityisestä syystä ympäristövahinkorahasto voi luopua korvauksen perimisestä kokonaan tai osittain.

~~21~~ 20 §

Avustus torjuntakaluston hankkimiseen

Ympäristövahinkorahastosta voidaan valtion talousarviosta siirretyn määrärahan puitteissa myöntää avustusta ympäristövahinkojen torjuntaan pelastustoiminnassa käytettävän kaluston hankkimisesta aiheutuvien kokonaiskustannusten osittaiseen kattamiseen. Avustusta voidaan myöntää hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille sekä Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle ja Ahvenanmaan kunnille.

Avustuksen myöntämistä ja sen määrää harkittaessa otetaan huomioon kalustohankinnan sisältyminen pelastustoimea koskevaan investointisuunnitelmaan, pelastustoimen torjuntavalmiuden taso ja sen kehittämistarpeet, alueen ympäristövahinkojen riskit ja kansalliset tavoitteet ympäristövahinkojen torjunnassa.

Avustusta ympäristövahinkorahastosta haetaan kirjallisella hakemuksella rahastolta. Avustusta haetaan kalustohankinnan toteuttamista edeltävän kalenterivuoden ensimmäisellä puolivuotiskaudella. Kaikki samaan kalenterivuoteen kohdistuvat hakemukset on ratkaistava samaan aikaan toisella puolivuotiskaudella. Avustusta koskevassa hakemuksessa on esitettävä arvio kalustohankinnan kokonaiskustannuksista ja niiden muodostumisesta, selvitys kalustohankinnan kokonaisrahoituksesta ja samaan kalustohankintaan saadusta tai haetusta muusta avustuksesta tai julkisesta tuesta, sekä hakijan selvitys avustuksen harkintaperusteiden arvioimiseksi.

Tarkempia säännöksiä avustuksen myöntämistä ja määrää koskevista harkintaperusteista, avustusta koskevan hakemuksen tekemisajankohdasta ja sisällöstä sekä avustusta koskevan hakemuksen ratkaisuaikajankohdasta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

~~22~~ 21 §

Katselmuslautakunta

Ympäristövahinkorahaston hallitus voi asettaa katselmuslautakunnan, jonka tehtävänä on selvittää rahastosta maksettavia korvauksia koskevaa hallituksen päätöksentekoa varten ~~kulloinkin kyseessä olevan~~ yksittäisen ~~korvaushakemuksen perusteena olevan vahinko~~ tapahtuman ympäristövaikutuksia sekä ~~vahingon~~ korvausten ja torjunta- ja ennallistamiskustannusten määrää. Katselmuslautakunta voidaan asettaa, jos ~~rahastosta maksettavien korvausten vahinkojen tai torjuntakustannusten~~ voidaan arvioida nousevan yli 100 000 euroon ja ~~asian vahingon~~ selvittäminen sitä edellyttää. Katselmuslautakunta asetetaan ~~asian vahingon~~ selvittämisen edellyttämäksi määrääjäksi.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

Katselmuslautakuntaan kuuluu vähintään puheenjohtaja ja kaksi muuta jäsentä. Puheenjohtaja on siitä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, jonka alueella **vahinkotapahtumakorvaushakemuksen perusteena oleva tapahtuma** on ensiksi todettu. Lautakunnalla tulee olla sen tehtävän kannalta tarpeellinen ympäristö- ja luonnontieteen sekä vahinkojen ja torjunta- ja ennallistamistoimien arviointiin liittyvä asiantuntemus sekä riittävä alueen paikallistuntemus.

Katselmuslautakunnan kustannukset suoritetaan ympäristövahinkorahastosta ympäristövahinkomaksuista kertyvillä tuotoilla.

4 luku

Ympäristövahinkorahaston hallinto ja talous

~~23~~ 22 §

Valtionavustuslain soveltaminen

Ympäristövahinkorahastosta myönnettäviin harkinnanvaraisiin avustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001), jollei tästä laista muuta johdu. **Ympäristöministeriö** **Ympäristövahinkorahasto** toimii mainitussa laissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena. ~~Ympäristöministeriö hoitaa valtionavustuslaissa säädetyt avustusten takaisinperintään ja maksatuksen keskeyttämiin liittyvät tehtävät. Ympäristövahinkorahaston hallitus hoitaa muut valtionavustuslaissa säädetyt avustuksiin liittyvät tehtävät.~~

24 23 §

Ympäristövahinkorahaston hallitus ja sihteeristö

Ympäristövahinkorahaston hallituksessa on puheenjohtajan lisäksi varapuheenjohtaja sekä viisi muuta jäsentä, joilla jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtaja on ympäristöministeriöstä. Muiden jäsenten on edustettava valtion ja kuntien viranomaisia, elinkeinoelämää sekä ympäristöjärjestöjä siten, että hallituksessa on sen tehtävien kannalta tarpeellinen oikeudellisten ja taloudellisten asioiden asiantuntemus. Ympäristöministeriö nimittää hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet ja varajäsenet kerrallaan kolmen vuoden toimikaudeksi. Ympäristöministeriö vapauttaa hallituksen tai sen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, muun jäsenen taikka varajäsenen tehtävästään.

Rahastolla on pääsihteeri, tämän sijainen ja esittelijöitä. Nämä ovat ympäristöministeriön rahaston tehtäviin määräämiä ministeriön virkamiehiä

Rahaston hallitus voi ottaa tehtäviinsä liittyvän päätöksenteon tueksi yhden tai useamman pysyvän asiantuntijan, joka edustaa rahaston hallituksen tehtävien kannalta merkityksellistä asiantuntemusta. Ahvenanmaan maakunnan edustajaa on kuultava asiantuntijana silloin, kun käsiteltävänä on Ahvenanmaan maakuntaa koskeva asia. Saamelaiskäräjiä on kuultava asiantuntijana silloin, kun käsiteltävänä on saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitettua saamelaiden kotiseutualuetta koskeva asia. Lisäksi on kuultava kolttien kyläkokousta asiantuntijana silloin, kun käsiteltävänä on kolttalaissa (253/1995) tarkoitettua kolttialuetta koskeva asia.

Rahastolla on oikeus käyttää valtioneuvoston yhteisiä konsernipalveluita.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

Rahaston palkka- ja muut hallintomenot suoritetaan ympäristövahinkorahastosta. Ympäristöministeriö vahvistaa hallituksen puheenjohtajan, muiden jäsenten ja pysyvien asiantuntijoiden palkkiot.

~~25~~ 24 §

Hallituksen tehtävät, päätösvaltaisuus ja asioiden ratkaiseminen

Ympäristövahinkorahaston hallituksen tehtävänä on:

- 1) päättää ympäristövahinkorahastosta maksettavista korvauksista ja avustuksista;
- 2) päättää rahaston talouden ja toiminnan kannalta merkittävistä ja laajakantoisista asioista;
- 3) huolehtia rahaston hallinnosta sekä talouden ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä;
- 4) huolehtia rahaston kirjanpidon, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä;
- 5) ratkaista rahaston hallituksen päätöksiä koskevat oikaisuvaatimukset ja antaa vastine hallituksen päätöksiä koskevissa valitusasioissa;
- 6) päättää rahaston toiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä tehdä ympäristöministeriölle esitys rahaston tulostavoitteiksi ja vuotuiseksi talousarvioksi;
- 7) huolehtia rahaston maksuvalmiudesta;
- 8) hyväksyä ja allekirjoittaa rahaston tilinpäätös ja siihen kuuluva toimintakertomus sekä toimittaa se ympäristöministeriölle.

~~Rahaston hallitus voi pyytää tehtäviinsä liittyvän päätöksenteon tueksi lausunnon tarpeelliseksi katsomiltaan viranomaisilta ja muilta tahoilta.~~

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan kutsusta. Hallitus on päätösvaltainen, kun kokoukseen osallistuu hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään kolme muuta jäsentä tai varajäsentä.

Hallituksen päätökseksi tulee se kanta, jota enemmistö on kannattanut. Äänten mennessä tasan päätökseksi tulee se kanta, jota hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja on kannattanut.

~~26~~ 25 §

Ympäristövahinkorahaston neuvottelukunta

Ympäristöministeriö voi nimittää ympäristövahinkorahaston toimintaan liittyvän vuoropuhelun edistämiseksi ympäristövahinkorahaston neuvottelukunnan. Neuvottelukunnassa on oltava edustettuina ainakin vuoropuhelun edistämisen kannalta keskeiset valtion ja kuntien viranomaiset, elinkeinoelämä sekä ympäristöjärjestöt.

~~27~~ 26 §

Pääomarajat

Vuosittaisen ympäristövahinkomaksun kantaminen keskeytetään sen vuoden lopussa, jona ympäristövahinkorahaston pääoma on marraskuun viimeisenä päivänä ylittänyt 30 miljoonaa euroa. Kantaminen aloitetaan uudelleen sen vuoden päätyttyä, jona järjestelmän pääoma on marraskuun viimeisenä päivänä alle 15 miljoonaa euroa.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

Valtion talousarviosta ympäristövahinkojen torjunnan kalustohankintojen avustamiseen myönnetty määräraha ei sisälly 1 momentissa tarkoitettuun pääomaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta keskeytyksestä huolimatta vuosittainen ympäristövahinkomaksu kannetaan kuitenkin aina siltä kalenterivuodelta, jona ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta alkaa.

Ympäristöministeriön on viipymättä ilmoitettava maksunkantoviranomaiselle, jos järjestelmän pääomassa tapahtuu 1 momentissa tarkoitettu muutos.

~~28~~ 27 §

Kirjanpito, maksuliike ja tilinpäätös

Ympäristövahinkorahaston kirjanpitoon, maksuliikkeeseen, muuhun laskentatoimeen ja tilinpäätökseen sovelletaan valtion talousarviosta annettua lakia (423/1988) ja sen nojalla annettuja säädöksiä.

~~29~~ 28 §

Tilintarkastus

Valtiontalouden tarkastusvirasto suorittaa vuosittain ympäristövahinkorahaston tilintarkastuksen.

Tilintarkastajien on tarkastettava rahaston hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Tilintarkastajien on annettava kultakin tilikaudelta tilintarkastuskertomus, jossa on erityisesti lausuttava:

1) siitä, onko tilinpäätös laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti;

2) siitä, antaako tilinpäätös oikeat ja riittävät tiedot rahaston toiminnan tuloksesta ja tuloksellisuudesta sekä sen taloudellisesta asemasta;

3) siitä, onko rahaston hallintoa ja toimintaa hoidettu sitä koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti;

4) tilinpäätöksen vahvistamisesta;

5) rahaston tuloksen käsittelystä rahaston hallituksen ehdottamalla tavalla.

Kun tilintarkastus on tehty, tilintarkastajien on tehtävä siitä tilinpäätökseen merkintä, jossa viitataan tilintarkastuskertomukseen sekä lausutaan siitä, onko tilinpäätös laadittu hyvän kirjanpito-tavan mukaisesti

Jos tilintarkastaja kesken tilikauden havaitsee merkittävää huomauttamista rahaston hallinnosta ja taloudesta, on asiasta viipymättä ilmoitettava rahaston hallitukselle ja ympäristöministeriölle.

Rahaston hallituksen ja henkilöstön on tarvittaessa avustettava tilintarkastajaa tarkastuksen suorittamisessa.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

~~30~~ 29 §

Virkavastuu ja hallinnon yleislakien soveltaminen

~~Ympäristövahinkorahaston hallituksen puheenjohtajaan ja varapuheenjohtajaan, muuhun jäsenen ja varajäsenen, katselmuslautakunnan puheenjohtajaan ja muuhun jäsenen sekä pysyvään asiantuntijaan sovelletaan heidän hoitaessaan 22–25 §:ssä Pysyvään asiantuntijaan sovelletaan hänen hoitaessaan 23 §:ssä 24 §:ssä~~ tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

~~Ympäristövahinkorahaston hallituksen, katselmuslautakunnan ja pysyvän asiantuntijan on 22–25 §:ssä Pysyvän asiantuntijan on 23 §:ssä 24 §:ssä~~ tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003), saamen kielilaissa (1086/2003), arkistolaissa (831/1994), julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetussa laissa (906/2019) ja tietosuojalaissa (1050/2018) säädetään.

5 luku

Muutoksenhaku

~~31~~ 30 §

Oikaisuvaatimus avustusta koskevaan päätökseen

Edellä ~~21 §:ssä~~ 20 §:ssä tarkoitettuun avustusta koskevaan rahaston hallituksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

~~32~~ 31 §

Oikaisuvaatimus ympäristövahinkomaksua ja korvausta koskevaan päätökseen

Edellä 6 ja 7 §:ssä tarkoitettua ympäristövahinkomaksua koskevaan maksunkantoviranomaisen päätökseen sekä 13, 15 ja ~~19~~ 18 §:ssä tarkoitettua korvausta koskevaan rahaston hallituksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

6 luku

Erinäiset säännökset

~~33~~ 32 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettavat tiedot ja ympäristövahinkorahaston hallituksen tiedonsaantioikeus

Maksunkantoviranomaisen on talletettava ympäristönsuojelun tietojärjestelmään kunkin maksuvelvollisen toiminnanharjoittajan osalta:

- 1) ympäristövahinkomaksun määräytymisen perusteet ja maksun suuruus sekä tieto siitä, onko niitä muutettu oikaisuvaatimuksen tai muutoksenhaun vuoksi;
- 2) ympäristövahinkomaksuvelvollisuuden alkamis- ja päättymisajankohta;
- 3) ympäristövahinkomaksuvelvollisuuteen ja sen toteuttamiseen liittyvät välttämättömät muut kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot.

Ympäristövahinkorahaston hallituksella on oikeus maksutta saada ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä ne tiedot ja tietoista muodostetut tietoaineistot, jotka ovat välttämättömiä sille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

~~34~~ 33 §

Ympäristövahinkorahastosta annetun lain rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö 8 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *ympäristövahinkorahastosta annetun lain rikkomisesta* sakkoon.

~~35~~ 34 §

Viittaus rikoslakiin

Rangaistus veropetoksesta, törkeästä veropetoksesta, lievistä veropetoksesta, avustuspetoksesta, törkeästä avustuspetoksesta, avustuksen väärinkäytöstä, törkeästä avustuksen väärinkäytöstä ja avustusrikkomuksesta säädetään rikoslain (39/1889) 29 luvun 1—3, 5—7, 7 a ja 8 §:ssä. Rangaistus petoksesta, törkeästä petoksesta ja lievistä petoksesta säädetään rikoslain 36 luvun 1—3 §:ssä.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

7 luku

Voimaantulo

~~36~~ 35 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan öljysuojarahastosta (1406/2004) ja ympäristövahinkovakuutuksesta annettu laki (81/1998). (2 mom.)

Öljysuojarahastosta annetun lain 5—7, 7 a, 8, 9, 17 ja 18 §:n sekä 25 §:n 3 momentin kumoaminen tulee kuitenkin voimaan jo 1 päivänä tammikuuta 2023. ~~Ennen kumoamisen voimaantuloa vireille tulleet hakemukset käsitellään ennen mainittua ajankohtaa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.~~ Ennen kumoamisen voimaantuloa vireille tulleet öljysuojarahastosta annetun lain 17 §:ssä tarkoitetut hakemukset käsitellään ennen mainittua ajankohtaa voimassa olleiden mainittuun lain säännösten mukaisesti (3 mom.)

~~37~~ 36 §

Siirtymäsäännös

Ennen tämän lain voimaantuloa harjoitetusta toiminnasta johtuneesta pilaantumistapahtumasta tai muusta vastaavasta häiriöstä aiheutuneiden vahinkojen ja torjunta- ja ennallistamiskustannusten korvaamiseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, vaikka korvausta haettaisiin taikka vahinko tai ympäristön pilaantuminen tai muu häiriö olisi ilmennyt vasta tämän lain tultua voimaan.

~~38~~ 37 §

Öljysuojarahastoa koskevat siirtymäsäännökset

Öljysuojamaksun kantamisesta kertyneet varat, jotka öljysuojarahastolla on 31 päivänä joulukuuta 2024, siirretään ympäristövahinkorahastoon. Valtion talousarviosta rahastoon siirretty määräraha palautetaan talousarvioon, ellei sitä ole tarkoitettu käytettäväksi sellaisiin korvauksiin, joista päättäminen on öljysuojarahastossa kesken rahaston toiminnan päättyessä.

Öljysuojarahaston toiminnan päättyessä rahastossa vireillä olevat asiat käsitellään ja ratkaistaan ympäristövahinkorahastossa tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneesta öljyvahingosta kärsimään joutuneen oikeus korvauksiin ja oikeus öljyvahingon torjunta- ja ennallistamiskustannusten korvauksiin ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Korvausta tällaisesta vahingosta on haettava kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Tämän lain tultua voimaan toimitetaan öljyvahinkoja ja niiden torjunta- ja ennallistamiskustannuksia koskevat korvaushakemukset ympäristövahinkorahastolle.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

Jos muualla lainsäädännössä viitataan öljysuojarahastosta annettuun lakiin, sovelletaan sen asemesta tätä lakia.

~~39~~ 38 §

Ympäristövahinkovakuutusta koskevat siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa aiheutuneen, ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain soveltamisalaan kuuluvan ympäristövahinkoon sekä tällaisen vahingon torjuntakustannuksiin ja kustannuksiin vahingoittuneen ympäristön saattamiseksi ennalleen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, ellei 2 tai 3 momentista muuta johdu.

Tämän lain tultua voimaan ympäristövahinkovakuutuksesta annetussa laissa tarkoitettu korvausvaatimus on tehtävä kirjallisesti vakuutuksenantajalle tai Ympäristövakuutuskeskukselle ~~viiden vuoden kuluessa siitä, kun vahinkoa kärsinyt on saanut tietää siitä, että korvausta ei saada perityksi korvausvelvolliselta tai että korvausvelvollista ei ole saatu selvitettyksi, ja~~ viimeistään viiden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Korvausvaatimus katsotaan tällöin tehdyksi ympäristövahinkovakuutuksen viimeisen vakuutuskauden aikana. Viimeisen vakuutuskauden ja tämän lain voimaantuloa seuraavan viiden vuoden kuluessa esitetyistä korvausvaatimuksista yhdestä vakuutustapahtumasta maksetaan korvausta enintään 6 miljoonaa euroa ja kahdesta tai useammasta vakuutustapahtumasta maksetaan korvausta yhteensä enintään 10 miljoonaa euroa.

~~Jos ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain soveltamisalaan kuuluva ympäristövahinko sekä tällaisen vahingon torjuntakustannukset ja kustannukset vahingoittuneen ympäristön saattamiseksi ennalleen ovat aiheutuneet toiminnasta, jota on harjoitettu aikaisintaan 1 päivän tammikuuta 1999 mutta ennen tämän lain voimaantuloa, ja jos ympäristövahinko on ilmennyt tai vahinkoa kärsinyt on saanut tietää vasta viiden vuoden kuluttua lain voimaantulosta, että korvausta ei saada perityksi korvausvelvolliselta tai että korvausvelvollista ei ole saatu selvitettyksi, korvausvaatimus voidaan 2 momentissa tarkoitetun ajan jälkeen esittää ympäristövahinkorahastolle. Tämän lain tultua voimaan ympäristövahinkovakuutuksesta annettuun lakiin perustuva korvausvaatimus voidaan edellä 2 momentissa tarkoitetun viiden vuoden määräajan jälkeen tehdä kirjallisesti ympäristövahinkorahastolle. Korvausvaatimus ympäristövahinkorahastolle on kuitenkin tehtävä viimeistään kymmenen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Yhdestä korvausvaatimuksen perusteena olevasta tapahtumasta maksetaan korvausta enintään 6 miljoonaa euroa sekä kahdesta tai useammasta ympäristövahinkorahastolle tehdyn korvausvaatimuksen perusteena olevasta tapahtumasta maksetaan korvausta yhteensä enintään 10 miljoonaa euroa.~~

~~40~~ 39 §

Eräitä energiantuotantolaitoksia koskeva siirtymäsäännös

Polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin mutta alle 5 megawatin energiantuotantolaitos on velvollinen maksamaan ympäristövahinkomaksua vasta 1 päivästä tammikuuta 2029.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

~~41~~ 40 §

Turvetuotantoa koskeva siirtymäsäännös

Kertaluonteista ympäristövahinkomaksua ei tarvitse suorittaa turvetuotannosta ja siihen liittyvästä ojituksesta, jos toiminnan lopettamisesta on tehty ilmoitus toimivaltaiselle viranomaiselle ennen tämän lain voimaantuloa.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

VUOSITTAINEN YMPÄRISTÖVAHINKOMAKSU

A. Maksuluokka 1	30 000 euroa
------------------	--------------

1. MALMIEN TAI MINERAALIEN KAIVAMINEN

a) Kaivostoiminta, johon kuuluu yksi tai useampi suuronnettomuuden vaaraa aiheuttava kaivannaisjätteen jätealue

b) Rikastamo tai muu toiminta, jonka yhteydessä on yksi tai useampi suuronnettomuuden vaaraa aiheuttava rikastusjätteen jätealue

c) Kaivostoiminta tai rikastamo, johon kuuluu kaatopaikka, jonka toiminnassa käsitellään tai varastoidaan ammattimaisesti tai laitosmaisesti vaarallisia jätteitä ja johon tuodaan enemmän kuin 10 tonnia jätettä vuorokaudessa tai jonka kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 25 000 tonnia, lukuun ottamatta pysyvän jätteen kaatopaikkaa

B. Maksuluokka 2	20 000 euroa
------------------	--------------

1. MALMIEN TAI MINERAALIEN KAIVAMINEN

Rikastamo tai muu toiminta, jonka yhteydessä on yksi tai useampi muun kuin pysyvän kaivannaisjätteen jätealue, ei kuitenkaan kohdassa A. tarkoitettu toiminta

2. JÄTTEIDEN AMMATTIMAINEN TAI LAITOSMAINEN KÄSITTELY

Kaatopaikka, johon tuodaan enemmän kuin 10 tonnia jätettä vuorokaudessa tai jonka kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 25 000 tonnia, lukuun ottamatta pysyvän jätteen kaatopaikkaa, ja toiminnassa käsitellään tai varastoidaan vaarallisia jätteitä, ei kuitenkaan kohdassa A. tarkoitettu toiminta

C. Maksuluokka 3	10 000 euroa
------------------	--------------

1. MALMIEN TAI MINERAALIEN KAIVAMINEN

Kaivostoiminta, johon kuuluu yksi tai useampi muun kuin pysyvän jätteen kaivannaisjätteen jätealue, ei kuitenkaan kohdassa A. tai B. tarkoitettu toiminta

2. JÄTTEIDEN AMMATTIMAINEN TAI LAITOSMAINEN KÄSITTELY

Vaarallisten jätteiden käsittely, kun kapasiteetti ylittää 10 tonnia vuorokaudessa ja joka sisältää yhden tai useamman seuraavista toiminnoista:

- biologinen käsittely
- fysikaalis-kemiallinen käsittely
- yhdistäminen tai sekoittaminen ennen:
  - jätteiden käsittelyä jätteenpolttolaitoksissa tai jätteen rinnakkaispolttolaitoksissa, joiden kapasiteetti muiden kuin vaarallisten jätteiden osalta ylittää 3 tonnia tunnissa ja vaarallisten jätteiden osalta ylittää 10 tonnia vuorokaudessa, tai
  - tässä kohdassa C. alakohdassa 2. lueteltuja muita toimintoja
  - uudelleenpakkaaminen ennen:

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

- jätteiden käsittelyä jätteenpolttolaitoksissa tai jätteen rinnakkaispolttolaitoksissa, joiden kapasiteetti muiden kuin vaarallisten jätteiden osalta ylittää 3 tonnia tunnissa ja vaarallisten jätteiden osalta ylittää 10 tonnia vuorokaudessa, tai
    - tässä kohdassa C. alakohdassa 2. lueteltuja muita toimintoja
    - liuottimien talteenotto tai regenerointi
    - muun epäorgaanisen materiaalin kuin metallien tai metalliyhdisteiden kierrätys tai talteenotto
    - happojen tai emästen regenerointi
    - pilaantumisen torjumiseksi käytettyjen aineiden hyödyntäminen
    - katalyyttien ainesosien hyödyntäminen
    - öljyn uudelleenjalostaminen tai muu uudelleenkäyttö
    - maanvarainen allastaminen
- ei kuitenkaan kohdassa A. tai B. tarkoitettu vaarallisten jätteiden käsittelytoiminta

D. Maksuluokka 4	2 700 euroa
------------------	-------------

1. METSÄTEOLLISUUS

- a) Teollisuuslaitos, jossa valmistetaan massaa puusta tai muista kuitumateriaaleista
- b) Teollisuuslaitos, jossa valmistetaan paperia tai kartonkia, kapasiteetin ylittäessä 20 tonnia vuorokaudessa
- c) Teollisuuslaitos, jossa valmistetaan yhtä tai useampia seuraavista puulevyistä: suurlastulevy, lastulevy tai kuitulevy kapasiteetin ylittäessä 600 m³ vuorokaudessa
- d) Puun ja puutuotteiden suojaus kemikaaleilla tuotantokapasiteetin ylittäessä 75 m³ vuorokaudessa lukuun ottamatta pelkkää sinistäjäsienen torjuntakäsittelyä

2. METALLITEOLLISUUS

- a) Malmien, mukaan lukien sulfidimalmit, pasutus ja sintraus
- b) Raakaraudan tai teräksen tuotanto (primääri- tai sekundäärisulatus), mukaan lukien jatkuva valu, kapasiteetin ylittäessä 2,5 tonnia tunnissa
- c) Muiden kuin rautametallien tuotanto malmista, rikasteista tai sekundaarisista raaka-aineista metallurgisilla, kemiallisilla tai elektrolyysimenetelmillä
- d) Rautametallivalimo, jonka tuotantokapasiteetti ylittää 20 tonnia vuorokaudessa
- e) Muu valimo tai sulatto, jonka sulatuskapasiteetti ylittää 4 tonnia vuorokaudessa lyijyn ja kadmiumin osalta ja 20 tonnia vuorokaudessa muiden kuin rautametallien osalta
- f) Rautametallien jalostus suojakäsittelmällä sulalla metallilla käsittelykapasiteetin ylittäessä 2 tonnia raakaterästä tunnissa
- g) Rautametallien kuumavalssaamo, jonka kapasiteetti ylittää 20 tonnia tunnissa, tai takomo, jossa vasaroiden iskutyö ylittää 50 kilojoulea vasaraa kohti ja lämmitysteho ylittää 20 megawattia
- h) Metallien tai muovien pintakäsittely elektrolyyttistä tai kemiallista menetelmää käyttäen käsittelyaltaiden yhteenlasketun tilavuuden ollessa yli 30 m³

3. ENERGIAN TUOTANTO

- a) Polttoaineita polttava laitos, jonka polttoaineteho on 50 megawattia tai enemmän; laitoksen polttoainetehoa määritettäessä lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat energiantuotantoyksiköt
- b) Teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU mukaisista direktiivilaitoksista tulevien hiilidioksidivirtojen talteenotto geologista varastointia

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

varten hiilidioksidin geologisesta varastoinnista ja neuvoston direktiivin 85/337/ETY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2000/60/EY, 2001/80/EY, 2004/35/EY, 2006/12/EY ja 2008/1/EY ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/31/EY nojalla

4. *KEMIANTEOLLISUUS*

Teollisessa mittakaavassa tapahtuva, alla mainittujen aineiden tai aineryhmien kemiallinen tai biologinen jalostaminen

- a) Epäorgaanisten kemikaalien valmistus, kuten:
    - kaasut, kuten ammoniakki, kloori tai kloorivety, fluori tai fluorivety, hiilen oksidit, rikkiyhdisteet, typen oksidit, vety, rikkidioksidi, karbonyylikloridi
    - hapot, kuten kromihappo, fluorivetyhappo, fosforihappo, typpihappo, kloorivetyhappo, rikkihappo, oleum, rikkihapokkeet
    - emäkset, kuten ammoniumhydroksidi, kaliumhydroksidi, natriumhydroksidi
    - suolat, kuten ammoniumkloridi, kaliumkloriidi, kaliumkarbonaatti, natriumkarbonaatti, perboraatti, hopeanitraatti
    - epämetallit, metallioksidit tai muut epäorgaaniset yhdisteet, kuten kalsiumkarbidi, pii, piikarbidi
  - b) Orgaanisten kemikaalien valmistus, kuten:
    - yksinkertaiset hiilivedyt (suoraketjuiset tai rengasrakenteiset, tyydyttyneet tai tyydyttämättömät, alifaattiset tai aromaattiset)
    - happea sisältävät hiilivedyt, erityisesti alkoholit, aldehydit, ketonit, karboksyylihapot, esterit ja esterien seokset, asetaatit, eetterit, peroksidit ja epoksihartsit
    - rikin hiilivedyt
    - typen hiilivedyt, erityisesti amiinit, amidit, typpipitoiset yhdisteet tai nitraatit, ntriilit, syanaatit, isosyanaatit
    - fosforia sisältävät hiilivedyt
    - halogenoidut hiilivedyt
    - organometalliyhdisteet
    - muovit (polymeerit, synteettiset kuidut, selluloosapohjaiset kuidut)
    - synteettiset kumit
    - väriaineet ja pigmentit
    - pinta-aktiiviset aineet
  - c) Öljyn- tai kaasunjalostamo
  - d) Kasvinsuojeluaineiden tai biosidien tuotanto
  - e) Räjähdeiden tuotanto
  - f) Fosfori-, typpi- tai kaliumpohjaisiin raaka-aineisiin perustuvien lannoitteiden (lannoitteet sisältävät joko yhtä ainetta tai niiden seosta) valmistus
  - g) Lääkeaineita sisältävien tuotteiden, myös välituotteiden, tuotanto
- ### 5. *POLTTOAINEIDEN VALMISTUS TAI KEMIKAALIEN TAI POLTTOAINEIDEN VARASTOINTI TAI KÄSITTELY*
- a) Hiilen kaasuttaminen tai nesteyttäminen tai muiden polttoaineiden kuin hiilen kaasuttaminen tai nesteyttäminen laitoksissa, joiden polttoaineteho on vähintään 20 megawattia
  - b) Kovahiilen tai sähkögrafiitin tuotanto polttamalla tai hiilettämällä
  - c) Koksen tuotanto
- ### 6. *ORGAANISIA LIUOTTIMIA KÄYTTÄVÄ TOIMINTA*

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

Aineiden, esineiden ja tuotteiden pintakäsittely, erityisesti kiillotus, painatus, pinnoittaminen, rasvanpoisto, vedenpitäväksi käsittely, liimaus, maalaus, puhdistaminen tai kyllästys käytettäessä orgaanisia liuottimia liuottimen kulutuskapasiteetin ylittäessä 150 kg tunnissa tai 200 tonnia vuodessa

7. MALMIEN TAI MINERAALIEN KAIVAMINEN

Rikastamo tai muu toiminta, jonka yhteydessä on yksi tai useampi pysyvän kaivannaisjätteen jätealue, johon sijoitetaan rikastusjätettä

8. MINERAALITUOTTEIDEN VALMISTUS

a) Sementtiklinkkerin tuotanto kiertouuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 500 tonnia vuorokaudessa, tai muun tyyppisissä uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia vuorokaudessa

b) Kalkin tuotanto uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia vuorokaudessa

c) Mineraalien sulatus, mukaan lukien mineraalikulut, kun sulatuskapasiteetti ylittää 20 tonnia vuorokaudessa

d) Lasin valmistus, mukaan lukien lasikulut, kun sulatuskapasiteetti ylittää 20 tonnia vuorokaudessa

e) Asbestin tai asbestipohjaisten tuotteiden valmistus

f) Keraamisten tuotteiden valmistus polttamalla, erityisesti kattotiilet, tiilet, tulenkestävät rakennuskivet, laatat, hiekkakivi tai posliini, kun tuotantokapasiteetti ylittää 75 tonnia vuorokaudessa ja/tai uunikapasiteetti ylittää 4 m³ ja lastauskapasiteetti ylittää 300 kg/m³ uunia kohden

g) Magnesiumoksidin tuotanto uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia vuorokaudessa

9. NAHAN TAI TEKSTIILIEN LAITOSMAINEN TUOTANTO TAI KÄSITTELY

a) Tekstiilikuitujen tai tekstiilien esikäsitteily (kuten pesu, valkaisu, merserointi) tai värjäys käsitteilykapasiteetin ylittäessä 10 tonnia vuorokaudessa

b) Nahanparkitus käsitteilykapasiteetin ylittäessä 12 tonnia valmiita tuotteita vuorokaudessa

10. ELINTARVIKKEIDEN TAI REHUIEN VALMISTUS

a) Teurastamatoiminta tuotantokapasiteetin ylittäessä 50 tonnia ruhoja vuorokaudessa

b) Elintarvikkeiden tai rehujen tuotantoon tarkoitettujen seuraavien raaka-aineiden käsittely ja jalostus, riippumatta siitä, onko niitä aikaisemmin jalostettu vai ei, pelkkää pakkaamista lukuun ottamatta:

Pelkästään eläinperäiset raaka-aineet (paitsi pelkkä maito) valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin ylittäessä 75 tonnia vuorokaudessa

c) Elintarvikkeiden tai rehujen tuotantoon tarkoitettujen seuraavien raaka-aineiden käsittely ja jalostus, riippumatta siitä, onko niitä aikaisemmin jalostettu vai ei, pelkkää pakkaamista lukuun ottamatta:

Pelkästään kasvipäriset raaka-aineet valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin ylittäessä 300 tonnia vuorokaudessa tai 600 tonnia vuorokaudessa, jos laitos toimii kaikkina vuosina enintään 90 peräkkäisenä vuorokautena

d) Elintarvikkeiden tai rehujen tuotantoon tarkoitettujen seuraavien raaka-aineiden käsittely ja jalostus, riippumatta siitä, onko niitä aikaisemmin jalostettu vai ei, pelkkää pakkaamista lukuun ottamatta:

Eläin- ja kasvipäriset raaka-aineet sekä yhdistettyinä että erillisinä tuotteina valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin ylittäessä vuorokaudessa:

— 75 tonnia, jos A yhtä suuri tai suurempi kuin 10 tai

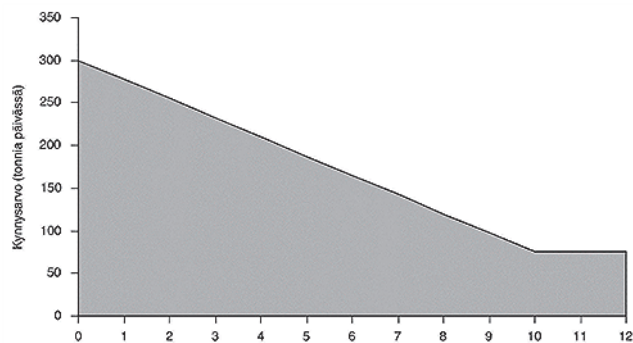
— 300 - (22,5 A), jos A on pienempi kuin 10

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

joissa "A" on valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosentteina.

Pakkauksen painoa ei saa sisällyttää tuotteen lopulliseen painoon. Tätä kohtaa ei sovelleta tapauksiin, joissa ainoa raaka-aine on maito.

10. d) kohtaan liittyvä kuva:

(A) Eläinperäisen raaka-aineen osuus (% valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetista)
e) Pelkän maidon käsittely ja jalostus vastaanotetun maidon määrän ylittäessä 200 tonnia vuorokaudessa (vuosittain laskettavan keskiarvon perusteella)

11. JÄTTEIDEN AMMATTIMAINEN TAI LAITOSMAINEN KÄSITTELY SEKÄ JÄTEVESIEN KÄSITTELY

a) Jätteiden käsittely jätteenpolttolaitoksissa tai jätteen rinnakkaispolttolaitoksissa, joiden kapasiteetti muiden kuin vaarallisten jätteiden osalta ylittää 3 tonnia tunnissa ja vaarallisten jätteiden osalta ylittää 10 tonnia vuorokaudessa

b) Ruhojen tai eläinperäisen jätteen loppukäsittely tai kierrätys käsittelykapasiteetin ylittäessä 10 tonnia vuorokaudessa

c) Teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU mukaisen direktiivilaitoksen jätevesien erillinen jätevedenpuhdistamo, joka ei kuulu yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY soveltamisalaan

d) Muiden kuin vaarallisten jätteiden loppukäsittely, kun kapasiteetti ylittää 50 tonnia vuorokaudessa, mukaan luettuna yksi tai useampi seuraavista toiminnoista ja lukuun ottamatta yhdyskuntajätevesien käsittelystä annettuun neuvoston direktiiviin 91/271/ETY kuuluvia toimintoja:

- biologinen käsittely
- fysikaalis-kemiallinen käsittely

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

- jätteen esikäsittely polttoa tai rinnakkaispolttoa varten
- kuonan ja tuhkan käsittely
- metallijätteen käsittely leikkureilla, mukaan lukien sähkö- ja elektroniikkalaiteromu sekä romuajoneuvot ja niiden osat

e) Muiden kuin vaarallisten jätteiden hyödyntäminen tai hyödyntämisen ja loppukäsittelyn yhdistelmä, kun kapasiteetti ylittää 75 tonnia vuorokaudessa, mukaan luettuna yksi tai useampi seuraavista toiminnoista ja lukuun ottamatta yhdyskuntajätevesien käsittelystä annettuun neuvoston direktiiviin 91/271/ETY kuuluvia toimintoja:

- biologinen käsittely
- jätteen esikäsittely polttoa tai rinnakkaispolttoa varten
- kuonan ja tuhkan käsittely
- metallijätteen käsittely leikkureilla, mukaan lukien sähkö- ja elektroniikkalaiteromu sekä romuajoneuvot ja niiden osat

Jos ainoa jätteidenkäsittelytoiminta on anaerobinen käsittely (mädätys), tämän toiminnan kapasiteettia koskeva raja-arvo on 100 tonnia vuorokaudessa

f) Kaatopaikat, joihin tuodaan enemmän kuin 10 tonnia jätettä vuorokaudessa tai joiden kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 25 000 tonnia muuta kuin vaarallista jätettä, lukuun ottamatta pysyvän jätteen kaatopaikkoja

g) Vaarallisen jätteen väliaikainen varastointi, johon ei sovelleta säännöstä 11. f) kaatopaikasta, johon tuodaan enemmän kuin 10 tonnia jätettä vuorokaudessa tai jonka kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 25 000 tonnia, lukuun ottamatta pysyvän jätteen kaatopaikkaa, jos väliaikainen varastointi tapahtuu ennen seuraavan luettelon mukaista toimintaa, kun kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 50 tonnia lukuun ottamatta väliaikaista varastointia keräilyä aikana paikassa, jossa jäte tuotetaan:

— Jätteiden käsittely jätteenpolttolaitoksissa tai jätteen rinnakkaispolttolaitoksissa, joiden kapasiteetti muiden kuin vaarallisten jätteiden osalta ylittää 3 tonnia tunnissa ja vaarallisten jätteiden osalta ylittää 10 tonnia vuorokaudessa

— Vaarallisten jätteiden käsittely, jonka kapasiteetti ylittää 10 tonnia vuorokaudessa ja joka sisältää yhden tai useamman seuraavista toiminnoista:

- biologinen käsittely
- fysikaalis-kemiallinen käsittely
- yhdistäminen tai sekoittaminen ennen:
- jätteiden käsittelyä jätteenpolttolaitoksissa tai jätteen rinnakkaispolttolaitoksissa, joiden kapasiteetti muiden kuin vaarallisten jätteiden osalta ylittää 3 tonnia tunnissa ja vaarallisten jätteiden osalta ylittää 10 tonnia vuorokaudessa, tai

— tässä vaarallisten jätteiden käsittelyä koskevassa kohdassa lueteltuja muita toimintoja

— uudelleenpakkaaminen ennen:

— jätteiden käsittelyä jätteenpolttolaitoksissa tai jätteen rinnakkaispolttolaitoksissa, joiden kapasiteetti muiden kuin vaarallisten jätteiden osalta ylittää 3 tonnia tunnissa ja vaarallisten jätteiden osalta ylittää 10 tonnia vuorokaudessa, tai

— tässä vaarallisten jätteiden käsittelyä koskevassa kohdassa lueteltuja muita toimintoja

— liuottimien talteenotto tai regenerointi

— muun epäorgaanisen materiaalin kuin metallien tai metalliyhdisteiden kierrätys tai talteenotto

— happojen tai emästen regenerointi

— pilaantumisen torjumiseksi käytettyjen aineiden hyödyntäminen

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

- katalyyttien ainesosien hyödyntäminen
- öljyn uudelleenjalostaminen tai muu uudelleenkäyttö
- maanvarainen allastaminen
- Kaatopaikat, johon tuodaan enemmän kuin 10 tonnia jätettä vuorokaudessa tai joiden kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 25 000 tonnia, lukuun ottamatta pysyvän jätteen kaatopaikkoja
- Vaarallisen jätteen maanalainen varastointi, kun kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 50 tonnia
- h) Vaarallisen jätteen maanalainen varastointi, kun kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 50 tonnia

E. Maksuluokka 5	200 euroa
------------------	-----------

1. METSÄTEOLLISUUS

- a) Kuorellisen puutavaran vesivarasto, jossa pidetään puutavaraa samanaikaisesti vähintään 20 000 m³, ei kuitenkaan vesivarasto, jossa on suljettu vesienkäsittelyjärjestelmä
- b) Suurlastulevyä, lastulevyä tai kuitulevyä valmistava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 10 000 m³ vuodessa, taikka vaneria tai muita puulevyjä valmistava tai pinnoittava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 10 000 m³ vuodessa
- c) Puun kyllästämö, jonka tuotantokapasiteetti on enintään 75 m³ vuorokaudessa

2. METALLITEOLLISUUS

- a) Rauta- tai terästehdas taikka rautalejeerinkejä valmistava tehdas
- b) Muiden kuin rautametallien valssaamo, takomo tai vetämö, ei kuitenkaan kylmäprosessit langanveto, valssaus ja syväveto
- c) Rautametallivalimo, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 200 tonnia vuodessa
- d) Muu kuin c alakohdassa tarkoitettu valimo tai sulatto, jonka sulatuskapasiteetti on vähintään 200 tonnia vuodessa, sulatettaessa lyijyä tai kadmiumia enintään 4 tonnia vuorokaudessa
- e) Rautametallien jalostus suojakäsittelmällä sulalla metallilla
- f) Rautametallien kuumavalssaamo tai takomo
- g) Laivatelakka
- h) Akkutehdas
- i) Metallien tai muovien pintakäsittely elektrolyyttistä tai kemiallista menetelmää käyttäen käsittelyaltaiden yhteenlasketun tilavuuden ollessa vähintään 5 ja enintään 30 m³

3. ENERGIAN TUOTANTO

Ydinvoimalaitos

4. KEMIANTEOLLISUUS

- a) Pesuaineita valmistava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 50 tonnia vuodessa
- b) Kumitehdas, jossa on vulkanointi- tai mastisointiprosessi
- c) Mineraaliöljytuotteita valmistava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 10 000 tonnia vuodessa
- d) Tärkkelysjohdannaisia valmistava tehdas
- e) Entsyymitehdas

5. POLTTOAINEIDEN VALMISTUS TAIKKA KEMIKAALIEN TAI POLTTOAINEIDEN VARASTOINTI, KÄSITTELY TAI JAKELU

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

a) Muiden polttoaineiden kuin hiilen kaasuttaminen tai nesteyttäminen laitoksissa, joiden polttoaineteho on alle 20 megawattia ja joissa valmistetaan polttoainetta vähintään 3 000 tonnia vuodessa

b) Kiinteän, nestemäisen tai kaasumaisen polttoaineen valmistuslaitos, jossa valmistetaan polttoainetta vähintään 5 000 tonnia vuodessa, ei kuitenkaan pellettien puristustoiminta

c) Polttonesteiden tai terveydelle tai ympäristölle vaarallisen nestemäisen kemikaalin varasto, jossa voidaan varastoida tällaista kemikaalia vähintään 100 m³, ei kuitenkaan sellaisen nestemäisten polttoaineiden jakeluaseman tai energiantuotantolaitoksen, jonka polttoainetehtoon lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat polttoaineteholtaan vähintään yhden megawatin energiantuotantoyksiköt ja jonka polttoaineteho on vähintään 5 megawattia mutta alle 50 megawattia ja jossa jokaisen kiinteää polttoainetta käyttävän energiantuotantoyksikön polttoaineteho on alle 20 megawattia, polttonestesäiliö, voimansiirron suurmuuntaja-asema tai vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen ulkopuolella sijaitseva valmiiksi pakattujen tuotteiden kappaletavaravarasto

d) Edellä mainittu E. kohdan 5. alakohdan c) mukainen terveydelle tai ympäristölle vaarallisen nestemäisen kemikaalin varasto pienempänäkin, jos varaston toiminnasta saattaa aiheutua seuraavia seurauksia:

— vesistön pilaantumista eikä kyse ole vesilain (587/2011) mukaan luvanvaraisesta hankkeesta;

— jätevesien johtamisesta saattaa aiheutua ojan, lähteen tai vesilaissa tarkoitetun noron pilaantumista;

— eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa (26/1920) tarkoitettua kohtuutonta räsitystä;

— jos toiminta sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueelle ja toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa

e) nestemäisen polttoaineen jakeluasema, jonka polttoainesäiliöiden kokonaistilavuus on vähintään 10 m³

f) Nestemäisen polttoaineen jakeluasema E. kohdan 5. alakohdan e) mukaista pienempänäkin, jos toiminnasta saattaa aiheutua seuraavia seurauksia:

— vesistön pilaantumista eikä kyse ole vesilain mukaan luvanvaraisesta hankkeesta

— jätevesien johtamisesta saattaa aiheutua ojan, lähteen tai vesilaissa tarkoitetun noron pilaantumista;

— eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta räsitystä;

— tai toiminta sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueelle

6. ORGAANISIA LIUOTTIMIA KÄYTTÄVÄ TOIMINTA

a) Pintojen puhdistus orgaanisilla liuottimilla, jotka sisältävät vaaralausekkeella H340, H341, H350, H350i, H351, H360D tai H360F merkittyjä aineita ja seoksia, kun liuottimien kulutus on yli 1 tonni vuodessa, mutta enintään 200 tonnia vuodessa

b) Seuraavat toiminnot, jos orgaanisten liuottimien kulutus on yli 50 tonnia vuodessa mutta enintään 200 tonnia vuodessa:

— muu kuin a alakohdassa tarkoitettu pintojen puhdistus

— ajoneuvojen alkuperäinen maalaus sekä tuotantolaitoksessa että sen ulkopuolella

— metallin, muovin, tekstiilien, folion ja paperin pinnoitus tai maalaus

— puupintojen maalaus

— nahan viimeistely

— lankalakkaus

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

- jalkineiden valmistus
- puun ja muovin laminointi
- liimaus
- seuraavat painatustoiminnot: heatset-rainaoffset -painatus, julkaisusyvypainot, muu syväpaino, fleksopaino, rotaatioseripaino mukaan lukien tekstiilien ja kartongin rotaatioseripaino, laminointi- ja lakkausyksiköt
- kumin jalostus
- c) Seuraavat toiminnot, jos orgaanisten liuottimien kulutus on yli 25 tonnia vuodessa mutta enintään 200 tonnia vuodessa:
  - jatkuvatoiminen nauhapinnoitus
  - puun kyllästäminen
- d) Seuraavat toiminnot, jos orgaanisten liuottimien kulutus on yli 50 tonnia vuodessa:
  - kylmäoffset- painatustoiminta
  - kasviöljyjen sekä eläinrasvojen uutto ja kasviöljyjen jalostustoiminnot
  - maalien, lakkojen, liimojen ja painovärien valmistus
  - lääketeknologia
- e) Laitos, jossa käytetään orgaanisia liuottimia ja jossa niiden kulutus on, kun siitä vähennetään tuotteisiin sitoutuva osuus, vähintään 50 tonnia vuodessa tai vastaava huippukulutus vähintään 100 kiloa tunnissa, mukaan lukien toiminnot, joissa haihtuvia orgaanisia yhdisteitä vapautuu raaka-aineiden sisältämästä ponne- tai paisunta-aineesta

7. MALMIEN TAI MINERAALIEN KAIVAMINEN TAI MAAPERÄN AINESTEN OTTO

a) Muu kuin kohdassa A. – D. tarkoitettu kaivostoiminta ja muu kuin liitteessä 2 tarkoitettu koneellinen kullankaivuu

b) Malmin tai mineraalin rikastamo

8. MINERAALITUOTTEIDEN VALMISTUS

a) Sementtitehdas

b) Kalkin tuotanto

c) Mineraalivillatehdas, jonka sulatuskapasiteetti on yli 6 000 tonnia vuodessa

d) Lasia tai lasikuitua valmistava tehdas, jonka sulatuskapasiteetti on yli 6 000 tonnia vuodessa

e) Kipsilevytehdas

9. NAHAN TAI TEKSTIILIEN LAITOSMAINEN TUOTANTO TAI KÄSITTELY

a) Tekstiilikuitujen tai tekstiilien esikäsittelyä tai värjäystä suorittava laitos, jonka käsittelykapasiteetti on vähintään 1 tonni vuorokaudessa

b) Nahkatehdas tai turkismuokkaamo, ei kuitenkaan tuotteiden valmistus valmiiksi käsitellyistä nahoista

c) Kuitukangastehdas

10. ELINTARVIKKEIDEN TAI REHUIEN VALMISTUS

a) Panimo, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 5 miljoonaa litraa vuodessa

b) Siiderin ja viinin valmistus käymisteitse, kun tuotantokapasiteetti on vähintään 10 miljoonaa litraa vuodessa

c) Margariinia tai muita kasvi- ja eläinperäisiä rasvoja tai öljyjä valmistava laitos, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 15 tonnia vuorokaudessa

d) Rehua tai rehuvalkuaista valmistava tai sekoitettava teollinen laitos, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 22 500 tonnia vuodessa

e) Eineksiä valmistava laitos, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 30 000 tonnia vuodessa

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

f) Liivatteen valmistus vuodista, nahoista ja luista

11. ELÄINSUOJAT

a) Siipikarjakasvattamot, kun siipikarjapaikkoja on yli 40 000 ja sikalat, kun tuotantosikojen (yli 30 kg:n painoisia) paikkoja on yli 2 000 tai kun emakkopaikkoja on yli 750; siipikarjalla tarkoitetaan kanoja, kalkkunoita, helmikanoja, ankoja, sorsia, hanhia, viiriäisiä, kyyhkysia, fasaneja, peltopyitä ja muita lintuja

b) Eläinsuoja, joka on tarkoitettu vähintään 300 lypsylehmälle, vähintään 500 lihanaudalle, vähintään 600 emolehmälle, yli 750 täysikasvuiselle emakolle, yli 2 000 lihasiialle, yli 40 000 munituskanalle tai yli 40 000 broilerille

c) Eläinsuoja, joka on tarkoitettu usealle b alakohdassa tai liitteessä 3 tarkoitettulle eläinlajille, jonka kokonaiseläinyksikkömäärä mainitun liitteen eläinyksikkökertoimilla laskettuna on vähintään 3 000 ja joka ei ole maksuvelvollinen b alakohdassa mainitun tuotantoeläimen eläinmäärän perusteella

d) Turkistarha, joka on tarkoitettu vähintään 2 800 siitosnaarasminkille tai -hillerille taikka 1 400 siitosnaarasketulle tai -supikoiralle, taikka muu turkistarha, jonka kokonaiseläinyksikkömäärä liitteen 3 eläinyksikkökertoimilla laskettuna on vähintään 560 ja joka ei ole maksuvelvollinen edellä mainitun tuotantoeläimen eläinmäärän perusteella

12. LIIKENNE

a) Pääosin kauppamerenkulun käyttöön tarkoitettu ja kantavuudeltaan yli 1 350 tonnin aluksille soveltuva satama tai lastaus- taikka purkulaituri

b) Lentopaikka, joka on lentoasema

c) Kemikaalirata- tai terminaali, jossa siirretään terveydelle tai ympäristölle vaarallisia kemikaaleja, ei kuitenkaan kappaleitavaraa, kuljetusvälineestä toiseen tai varastoon taikka varastosta kuljetusvälineeseen

13. JÄTTEIDEN AMMATTIMAINEN TAI LAITOSMAINEN KÄSITTELY SEKÄ JÄTEVESIEN KÄSITTELY

a) Sellaisen jätteenpolttolaitoksen tai jätteen rinnakkaispolttolaitoksen toiminta, jonka kapasiteetti muiden kuin vaarallisten jätteiden osalta alittaa 3 tonnia tunnissa ja vaarallisten jätteiden osalta alittaa 10 tonnia vuorokaudessa

b) Muu kuin teollisuuden päästöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU mukaisen direktiivilaitoksen jätevesien erillinen jätevedenpuhdistamo, joka ei kuulu yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY soveltamisalaan, ja jossa käsitellään maksuvelvollisten, mutta ei direktiivin 2010/75/EU mukaisten laitosten prosessijätevesiä

c) Yhdyskuntajätevesien käsittely ja johtaminen, kun kyse on asukasvastineluvultaan vähintään 100 henkilön jätevesien käsittelemisestä

d) Kaivannaisjätteen jätealue

e) Kaatopaikka, mukaan lukien pysyvän jätteen kaatopaikka ja vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle mitoitettu maankaatopaikka

f) Pilaantumattoman maa-ainesjätteen, betoni-, tiili- tai asfalttijätteen tai pysyvän jätteen muu käsittely kuin sijoittaminen kaatopaikalle, kun käsiteltävä määrä on vähintään 50 000 tonnia vuodessa

g) Laitos tai paikka, jossa käsitellään muualla syntynyttä vaarallista jätettä ammattimaisesti tai laitosmaisesti tai jätevesien käsittely, ei kuitenkaan seuraava toiminta:

— kotitaloudessa tai siihen rinnastettavassa toiminnassa syntyneen vaarallisen jätteen varastointipaikka tai vaaralliseksi jätteiksi luokiteltavien romuajoneuvojen tai käytöstä poistettujen

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

sähkö- ja elektroniikkalaitteiden varastointipaikka, jonka varastointikapasiteetti on enintään 50 tonnia

— autopurkamo

h) Muu kuin yllä a ja d—g alakohdissa tai seuraava jätelain soveltamisalaan kuuluvan jätteen käsittely, joka on ammattimaista tai laitosmaista ja jossa käsitellään jätettä vähintään 20 000 tonnia vuodessa:

— alle 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle mitoitettu maankaatopaikka

— pilaantumattoman maa-ainesjätteen, betoni-, tiili- tai asfalttijätteen tai pysyvän jätteen muu käsittely kuin sijoittaminen kaatopaikalle, kun käsiteltävä määrä on alle 50 000 tonnia vuodessa

— kotitaloudessa tai siihen rinnastettavassa toiminnassa syntyneen vaarallisen jätteen varastointipaikka tai vaarallisiksi jätteiksi luokiteltavien romuajoneuvojen tai käytöstä poistettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden varastointipaikka, jonka varastointikapasiteetti on enintään 50 tonnia

— autopurkamo

— laitos, jonka ruhojen tai eläinperäisen jätteen käsittelykapasiteetti on enintään 10 tonnia vuorokaudessa

14. MUU TOIMINTA

a) Muu kuin fosfori-, typpi- tai kaliumpohjaisiin raaka-aineisiin perustuvien lannoitteiden (lannoitteet sisältävät joko yhtä ainetta tai niiden seosta) lannoitetehdas

b) Öljyn ja kaasun etsintäporaus ja esiintymän hyväksikäyttö sekä muu niihin liittyvä toiminta Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

KERTALUONTEINEN YMPÄRISTÖVAHINKOKOMAKSU

1. METSÄTEOLLISUUS

- a) Sahalaitos, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 20 000 m³ sahatavaraa vuodessa
- b) Muu puunsuojakemikaaleja käyttävä laitos kuin puun kyllästämö, kun laitoksessa käytetään puunsuojakemikaaleja yli 1 tonni vuodessa

2. ENERGIAN TUOTANTO

- a) Polttoaineita polttava laitos, jossa on yksi tai useampi polttoaineteholtaan vähintään 20 megawatin kiinteää polttoainetta polttava energiantuotantoyksikkö ja laitosalueen kaikkien energiantuotantoyksiköiden yhteenlaskettu polttoaineteho on alle 50 megawattia
- b) Energiantuotantolaitos, jonka polttoaineteho on vähintään 1 mutta alle 50 megawattia ja jossa jokaisen kiinteää polttoainetta käyttävän energiantuotantoyksikön polttoaineteho on alle 20 megawattia; energiantuotantolaitoksen polttoainetehoa määritettäessä lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat vähintään yhden megawatin mutta alle 50 megawatin energiantuotantoyksiköt

3. POLTTOAINEIDEN VALMISTUS TAIKKA KEMIKAALIEN TAI POLTTIAINEIDEN VARASTOINTI TAI KÄSITTELY

- a) Puuta raaka-aineena käyttävä grillihiilen valmistuslaitos, jossa valmistetaan hiiltä vähintään 3 000 tonnia vuodessa
- b) Kivihiilivarasto

4. ORGAANISIA LIUOTTIMIA KÄYTTÄVÄ TOIMINTA

- a) Seuraavat toiminnot ja laitokset, joissa orgaanisten liuottimien kulutus on enemmän kuin 5 mutta enintään 50 tonnia vuodessa:

- muu pinnoitus kuin puupintojen maalaus, mukaan lukien metallin, muovin, tekstiilien, folion ja paperin pinnoitus tai maalaus
- lankalakkaus
- jalkineiden valmistus
- puun ja muovin laminointi
- liimaus

- b) Seuraavat toiminnot ja laitokset, joissa orgaanisten liuottimien kulutus on enemmän kuin 10 tonnia mutta enintään 50 tonnia vuodessa:

- puupintojen maalaus
- nahan viimeistely
- seuraavat painatustoiminnot: heatset-rainaoffset-painatus, julkaisusyväpainot, muu syväpaino, fleksopaino, rotaatioseripaino mukaan lukien tekstiilien ja kartongin rotaatioseripaino, laminointi- ja lakkausyksiköt
- kumin jalostus
- kasviöljyjen sekä eläinrasvojen uutto ja kasviöljyjen jalostustoiminnot

- c) Toiminnot ja laitokset, joissa orgaanisten liuottimien kulutus on enintään 50 tonnia vuodessa:

- ajoneuvojen alkuperäinen maalaus sekä tuotantolaitoksessa että sen ulkopuolella
- muu pintojen puhdistus kuin puhdistus orgaanisilla liuottimilla, jotka sisältävät vaaralausekkeella H340, H341, H350, H350i, H351, H360D tai H360F merkittyjä aineita ja seoksia, kun liuottimien kulutus on enemmän kuin 2 tonnia vuodessa

- d) Laitos, jossa käytetään orgaanisia liuottimia ja jossa niiden kulutus on, kun siitä vähennetään tuotteisiin sitoutuva osuus, vähintään 10 ja alle 50 tonnia vuodessa tai vastaava huippukulu-

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

tus vähintään 20 ja alle 100 kiloa tunnissa, mukaan lukien toiminnot, joissa haihtuvia orgaanisia yhdisteitä vapautuu raaka-aineiden sisältämästä ponne- tai paisunta-aineesta

5. MALMIEN TAI MINERAALIEN KAIVAMINEN TAI MAAPERÄN AINESTEN OTTO

a) Kivenlouhimo tai sellainen muu kuin maanrakennustoimintaan liittyvä kivenlouhinta, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää

b) Kiinteä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus tai sellainen tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää

c) Turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus

d) Koneellinen kullankaivuu, kun kaivettavien maamassojen määrä on alle 500 m³ vuodessa pintamaat mukaan lukien ja työskentelyaika enintään 50 vuorokautta vuodessa eikä toimintaan tarvita vesilain mukaista lupaa tai oikeutta

6. MINERAALITUOTTEIDEN VALMISTUS

a) Kiinteät betoniasemat ja betonituotetehtaat;

b) Seuraavien keraamisten tuotteiden valmistus polttamalla, kun tuotantokapasiteetti on enintään 75 tonnia vuorokaudessa ja/tai uunikapasiteetti on enintään 4 m³ ja lastauskapasiteetti enintään 300 kg/m³ uunia kohden:

— keramiikka- tai posliinitehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 200 tonnia vuodessa

— kevytsoratehdas, jonka tuotantokapasiteetti on yli 3 000 tonnia vuodessa

7. NAHAN TAI TEKSTIILIEN LAITOSMAINEN TUOTANTO TAI KÄSITTELY

a) Kemiallinen pesula

b) Tekstiilien vesipesula, jonka kapasiteetti on vähintään 1 tonni vuorokaudessa ja jonka jätevesiä ei johdeta asianmukaisesti jätevedenpuhdistamolle

8. ELINTARVIKKEIDEN TAI REHUJEN VALMISTUS

a) Kalaa tai kalastustuotteita käsittelevä tai jalostava laitos, joka käyttää eläinperäisiä raaka-aineita vähintään 100 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 75 tonnia vuorokaudessa

b) Seuraavat elintarvike- ja rehuteollisuuden toiminnot:

— teurastamo, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 5 ja enintään 50 tonnia ruhoja vuorokaudessa

— lihaa tai lihatuotteita käsittelevä tai jalostava laitos, joka käyttää eläinperäisiä raaka-aineita vähintään 1 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 75 tonnia vuorokaudessa

— perunaa tai juureksia käsittelevä tai niistä tuotteita jalostava laitos, joka käyttää kasviperäisiä raaka-aineita vähintään 2 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 300 tonnia vuorokaudessa

— vihanneksia, öljykasveja, melassia tai mallasohraa käsittelevä tai niistä tuotteita jalostava laitos, joka käyttää kasviperäisiä raaka-aineita vähintään 5 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 300 tonnia vuorokaudessa, ei kuitenkaan kylmäpuristettua kasviöljyä valmistava laitos

— muu kuin kahdessa edeltävässä kohdassa tarkoitettu kasviperäisiä raaka-aineita käsittelevä tai niistä tuotteita jalostava laitos, joka käyttää kasviperäisiä raaka-aineita vähintään 10 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 300 tonnia vuorokaudessa, ei kuitenkaan kylmäpuristettua kasviöljyä valmistava laitos tai leipomo;

— panimo, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 250 000 mutta alle 5 miljoonaa litraa vuodessa ja enintään 300 000 litraa vuorokaudessa

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

— siiderin ja viinin valmistus käymisteitse, kun tuotantokapasiteetti on vähintään 750 000 mutta alle 10 miljoonaa litraa vuodessa ja enintään 300 000 litraa vuorokaudessa

— muu kuin kahdessa edeltävässä kohdassa tarkoitettu virvoitus- tai alkoholijuomia valmistava laitos, kun virvoitus- ja alkoholijuomien tuotantokapasiteetti on yhteensä vähintään 50 miljoonaa litraa vuodessa ja enintään 300 000 litraa vuorokaudessa

— rehua tai rehuvalkuaista valmistava tai sekoitettava teollinen laitos, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on alle 22 500 tonnia vuodessa ja vähintään 15, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten enintään $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosentteina

— jäätelötehdas tai juustomeijeri, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 1 000 tonnia vuodessa, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosentteina

— eineksiä valmistava laitos, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 5 000 ja alle 30 000 tonnia vuodessa, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa ja alle 30 000 tonnia vuodessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosentteina

— pelkän maidon keräily-, käsittely- tai jalostuslaitos, jossa vastaanotetun maidon määrä on vähintään 100 ja enintään 200 tonnia vuorokaudessa

— makeistehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 15 tonnia vuorokaudessa

— mallas-, alkoholi- tai virvoitusjuomien pakkaamo, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 50 miljoonaa litraa vuodessa

9. KALANKASVATUS

Kalankasvatus- tai kalanviljelylaitos, jossa käytetään vähintään 2 000 kg vuodessa kuivarehua tai sitä ravintoarvoltaan vastaava määrä muuta rehua taikka jossa kalan lisäkasvu on vähintään 2 000 kg vuodessa, taikka kooltaan vähintään 20 hehtaarin luonnonravintolammikko tai lammikkoryhmä

10. LIIKENNE

a) Muu lentopaikka kuin lentoasema, ei kuitenkaan pelastustoiminnan helikopterilentopaikka

b) Ulkona sijaitseva moottoriurheilurata

c) Yli 50 linja-auton tai kuorma-auton varikko tai vastaavan kokoinen työkonevarikko

11. JÄTTEIDEN AMMATTIMAINEN TAI LAITOSMAINEN KÄSITTELY SEKÄ JÄTEVESIEN KÄSITTELY

a) Alle 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle mitoitettu maankaatopaikka

b) Pilaantumattoman maa-ainesjätteen, betoni-, tiili- tai asfalttijätteen tai pysyvän jätteen muu käsittely kuin sijoittaminen kaatopaikalle, kun käsiteltävä määrä on alle 50 000 tonnia vuodessa

c) Kotitaloudessa tai siihen rinnastettavassa toiminnassa syntyneen vaarallisen jätteen varastointipaikka tai vaaralliseksi jätteiksi luokiteltavien romuajoneuvojen tai käytöstä poistettujen sähkö- ja elektroniikkalaitteiden varastointipaikka, jonka varastointikapasiteetti on enintään 50 tonnia

d) Autopurkamo

e) Laitos, jonka ruhojen tai eläinperäisen jätteen käsittelykapasiteetti on enintään 10 tonnia vuorokaudessa

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

f) muu kuin a—e alakohdassa tai liitteen 1 kohdan E alakohdan 13 kohdassa a) tarkoitettu jätteen käsittely, joka on ammattimaista tai laitosmaista ja jossa käsitellään jätettä alle 20 000 tonnia vuodessa

12. MUU TOIMINTA

- a) Ulkona sijaitseva ampumarata
- b) Pysyvä, ulkona sijaitseva laitosmainen suihkupuhalluspaikka
- c) Krematorio tai lemmikkieläinten polttolaitos
- d) Kiinteä eläintarha tai huvipuisto
- e) Asfalttiasema

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

ELÄINSUOJAN JA TURKISTARHAN MAKSUVELVOLLISUUDEN LASKEMISESSA KÄYTETTÄVÄT ELÄINYKSIKKÖKERTOIMET

Eläinsuojan ja turkistarhan kokonaiseläinyksikkömäärän laskemiseen käytettävät eläinyksikkökertoimet. Eläinsuojan kokonaiseläinyksikkömäärä saadaan kertomalla eläinsuojan eläinlajien lukumäärät niiden eläinyksikkökertoimilla ja laskemalla saadut eläinyksikkömäärät yhteen.

Muiden eläinlajien kohdalla on käytettävä vuotuiselta työpeneritykseltään lähinnä vastaavan eläimen eläinyksikkökerrointa.

Eläin	Eläinyksikkökerroin
Lypsylehmä	10,8
Emolehmä	4,3
Hieho (12—24 kk)	4
Lihanauta (sonni 12—24 kk)	5,7
Siitossoppi (sonni > 2 v)	8,1
Vasikka 6—12 kk	3,4
Vasikka < 6 kk	1,7
Emakko porsaineen	2,6
Lihasiika*	1
Karju	1,8
Joutilas emakko ydinsikalassa	1,8
Vieroitettu porsas, 5—11 vko, jos tilalla ei ole emakoita*	0,24
Hevonen 2v—	3,9
Poni** 2v—, hevonen 1v	2,8
Pienponi** 2v—, poni** 1v, hevonen <1v	2
Pienponi **1–2v, poni** <1v	1,2
Pienponi** <1v	0,8
Aasi (ponin ja pienponin tavoin säkäkorkeuden ja iän mukaan)	0,8–2,8
Lammas (uuhi karitsoineen, pässi)	0,6
Vuohi (kuttu kileineen, pukki)	0,6
Munituskana	0,07
Broileriemo	0,07
Kukko	0,1
Emokalkkuna	0,14
Lihakalkkuna*	0,12
Broileri*	0,03
Kananuorikko*	0,04

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

Emoankka, liha-ankka*, emohanhi, lihahanhi*, emofasaani, lihafa- saani*	0,07
Emosorsa, lihasorsa*	0,06
Viiriäinen, helmikana	0,04
Kaninaaras poikasineen***	0,19
Strutsi	0,9
Biisoni	2,5
Villisika	0,9
Minkki ja hilleri, siitosnaaras pentuineen	0,18
Minkki ja hilleri, pentu	
Minkki ja hilleri, siitosuro	
Kettu ja supikoira, siitosnaaras pentuineen	0,41
Kettu ja supikoira, pentu	
Kettu ja supikoira, siitosuro	

* eläinpaikkaa kohti

** poni: eläimen säkäkorkeus täysikasvuina 120—140 cm; pienponi: eläimen säkäkorkeus täysikasvuina <120 cm

*** Kaninaaraan elopaino noin 5 kg. Poikasien lisäksi kaniuros sisältyy naaraan eläinyksikkökertoimeen.

2.

Laki

ympäristönsuojelulain 222 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 222 §:n 2 momentti seuraavasti:

222 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä muodostuu tiedoista, jotka talletetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, aluehallintovirastojen, Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökes-

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

kuksen ja ympäristöministeriön ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja tiedostoihin. Tietojärjestelmään talletettavista tiedoista säädetään 223 §:ssä, jätelaissa, vesilaissa, merenkulun ympäristönsuojelulaissa, vesihuoltolaissa (119/2001) ja vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa ja ympäristövahinkorahastosta annetussa laissa (/) sekä niiden nojalla. Tietojen tallettaminen voidaan tehdä konekielisenä tiedonsiirtona teknisen käyttöyhteyden avulla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

pelastuslain 99 a ja 111 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pelastuslain (379/2011) 99 a §: n 2 momentti sekä 111 a §:n 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 1353/2018, seuraavasti:

99 a §

Öljy- ja aluskemikaalivahingon torjuntakustannusten korvaaminen

---

Öljy- ja aluskemikaalivahingon torjumisesta vastaavan viranomaisen sekä siihen osallistuneen tai siihen virka-apua antaneen viranomaisen oikeudesta saada korvaus vahingon torjuntakustannuksista ympäristövahinkorahastosta säädetään ympäristövahinkorahastosta annetussa laissa (/). Torjumisesta vastaavan viranomaisen sekä siihen osallistuneen tai siihen virka-apua antaneen viranomaisen oikeuteen saada korvaus kansainvälisestä öljyvahinkojen korvausrahastosta sovelletaan, mitä siitä on Suomea sitovasti sovittu.

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

111 a §

Öljyvahinkojen jälkitorjunta

Mitä 99 a §:n 1 momentissa säädetään viranomaisten oikeudesta saada korvaus öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjunnasta aiheutuneista kustannuksista, sovelletaan myös kunnan oikeuteen saada korvaus jälkitorjunnasta aiheutuneista kustannuksista. Kunnan oikeudesta saada korvaus jälkitorjunnan kustannuksista ympäristövahinkorahastosta säädetään ympäristövahinkorahastosta annetussa laissa.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

4.

Laki

valmisteverotuslain 1 §:n 2 momentin 8 kohdan kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan valmisteverotuslain (182/2010) 1 §:n 2 momentin 8 kohta sellaisena kuin se on laissa 766/2020.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

5.

Laki

oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 1 §:n 1 momentin 19 kohdan kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 1 §:n 1 momentin 19 kohta.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. *Eduskunta edellyttää, että ympäristöministeriö lain toimivuusseurannassaan arvioi erityisesti sitä, toteutuuko maksukertymä ja maksurasituksen kohdistuminen eri toimialoihin ja erikokoisiin yrityksiin käytännössä siten kuin hallituksen esityksen vaikutusarvioinnissa on esitetty, raportoi seurannan ja arvioinnin tuloksista valiokunnalle ja ehdottaa tarvittaessa muutosta maksujärjestelmään vuoden 2026 loppuun mennessä.*
2. *Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa sen, että hyvän öljyntorjuntavalmiuden ylläpidosta huolehditaan.*

Valiokunnan mietintö YmVM 16/2022 vp

Helsingissä 25.11.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Hanna Kosonen kesk

varapuheenjohtaja Tiina Elo vihr

jäsen Petri Huru ps

jäsen Emma Kari vihr

jäsen Mai Kivelä vas

jäsen Johan Kvarnström sd

jäsen Niina Malm sd

jäsen Saara-Sofia Sirén kok

jäsen Hussein al-Taeed sd

jäsen Ari Torniainen kesk

varajäsen Jouni Kotiaho ps

varajäsen Pia Lohikoski vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos